

veštnik

Letnik XXV.

Celovec, petek, 12. junij 1970

Štev. 23 (1457)

VELIKO SLAVJE V DOLENJSKIH TOPLICAH:

KAKOR V LETIH NARODNO-OSVOBODILNE BORBE

tako so se tudi na nedeljskem zboru aktivistov OF zbrali zastopniki iz vseh predelov slovenske zemlje

Dolenjske Toplice so bile minulo nedeljo prizorišče velikega resnično vseslovenskega slavlja — zboru aktivistov Osvobodilne fronte slovenskega naroda. Prišli so bivši aktivisti in današnji javni delavci iz vseh predelov slovenske zemlje, iz Slovenije, iz Koroške ter iz Trsta, Gorice in Benečije. Zbralo se je več kot 10.000 ljudi na zborovanju, na katerem sta govorila predsednik republiške konference SZDL Slovenije Janez Vipotnik in član sveta federacije Edvard Kardelj, za kulturni okvir pa so skrbeli 550-članski združeni dolenjski mladinski pevski zbori ob spremljavi rudarske godbe iz Velenja.

Predsednik Vipotnik je v svojem pozdravnem govoru spomnil na junaška leta narodnoosvobodilnega boja, v katerem je bil združen ves slovenski narod, ki ga je povezovala Osvobodilna fronta vse od Jadrana preko Benečije tja do Gosposvetskega polja. Poudaril je, da lik nekdanjega aktivista OF prinaša v sedanost bogato izročilo slavne preteklosti. In ta armada ljudi, armada aktivistov pomeni požrtvalne napore, da bi na najrazličnejših področjih družbenega dela prilegnili slehernega delovnega človeka k učinkoviti graditvi lepše prihodnosti.

Po zborovanju v Dolenjskih Toplicah je bila na Kočevskem Rogu odprta obnovljena in muzejsko urejena „Baza 20“, veličastni spomenik partizanske preteklosti, kjer so med vojno imeli svoj sedež najvišji forumi narodnoosvobodilnega in revolucionarnega gibanja slovenskega naroda.

Narod, ki se bori za svobodo in neodvisnost, je nepremagljiv

V slavnostnem govoru je Edvard Kardelj uvodoma nakazal pomen in vlogo OF in dejal, da je ta zbor aktivistov po tolikih letih ponovno tovariško srečanjih tistih ljudi, ki so skupaj z borci partizanskih čet nosili najtežje breme slovenskega naroda in slovenskega delovnega človeka v najtežjem, obenem pa najsvetlejšem in najuspešnejšem trenutku njegove zgodovine in ki so dali odločilen prispevek k osvoboditvi slovenskega naroda. Če se v mislih vrnemo v tisti leta boja na življenje in smrt — je med drugim dejal — v katerih je slovenski narod obsodil vse tiste sodnike, ki so ga obsodili na pogin, slovenskega delovnega človeka pa na trajno tlako tujim interesom, potem nam stopijo pred oči nekatere velike in zelo poučne resnice, ki tudi danes niso izgubile svoje veljave. Slovensko ljudstvo je ustvarjalo tako ljudska gibanja, kakršna je bila Osvobodilna fronta, samo v izjemno velikih in prelomnih zgodovinskih trenutkih, v takih kot so bili dolgotrajni kmečki panti in taborsko gibanje. Marsikdaj je sicer doživelo poraze. Toda kadar se narodi bore za pravico do obstanka, se pravi za svojo svobodo in neodvisnost, lahko izgubljajo samo bitke, ne morejo pa izgubiti vojne. Take bitke je slovenski narod v svoji zgodovini izgubljal bodisi zaradi nedozorelosti slovenske družbe in njenih naprednih sil, bodisi zaradi izdaje ali pa oportunističnega in kratkovidnega reakcionarnih ali malomeščanskih politikantskih krogov.

„Osvobodilna fronta pa je zmagala. Zmagala je zato, ker je bila izraz zrelega, organiziranega in za odločilno bitko sposobnega ljudstva; zato, ker je bila predvsem zavesten izraz delovnih množic, ki so vedele, kaj hočejo, in zato, ker je na čelu te borbe stala revolucionarna avantgarda delavskega razreda. Osvobodilna fronta je bila viharjen izraz osnovnih ljudskih, delovnih plasti slovenskega naroda,

ki so stopile na zgodovinsko prizorišče s svojo lastno zavesno voljo in s svojo lastno in neposredno borbena in ustvarjalno akcijo.“

Sloven. ljudstvo — je dalje naglasil Kardelj — je spregovorilo o svoji odločenosti, da brani svoj narodni obstoj, o svoji revolucionarni volji in o svoji borbeni pripravljenosti predvsem skozi usta in akcijo tisočev in tisočev aktivistov OF, ki so storili vse, da bi spodbujali ljudi k boju, k odporu proti okupatorju; vse, da bi utrdili vero slovenskega človeka v njegovo moč in sposobnost, da se bori za svoj obstanek in za svojo prihodnost. Aktivisti OF

Kongres SPO zaseda na Dunaju

S simfoničnim koncertom dunajskih filharmonikov pod vodstvom slavnega Leonarda Bernsteina se je v sredo zvečer začel na Dunaju letošnji kongres Socialistične stranke Avstrije. Na njem se je zbralo okoli 600 delegatov in gostov, navzoče pa so tudi delegacije iz mnogih drugih držav.

Po glasbenem uvodu in otvoritvenem govoru predsednika dr. Kreiskega poteka kongres v strogem delovnem vzdušju. Včeraj so bila na dnevnem redu poročila tajništva in predsednika kluba socialističnih poslancev dr. Bruna Pittermanna, danes pa bo imel svoj veliki govor predsednik stranke zvezni kancler dr. Bruno Kreisky. Poleg volitev novega vodstva se mora kongres baviti tudi z različnimi aktualnimi problemi, med katerimi nedvomno zavzema posebno mesto sklep, s katerim se socialističnim mandatarjem določi starostna meja 65 let.

Pred kongresom SPO so se po stari tradiciji sestale na svojem zboru tudi socialistične žene, tokrat z geslom „z ženami za moderno Avstrijo“.

so bili skupaj s partizani in vodilnimi organi tega gibanja tista prava in resnična moč slovenskega naroda v narodnoosvobodilni vojni, ki je odločila o njegovi zmagi. Zmaga Osvobodilne fronte je rezultat lastne moči slovenskega naroda, njegovih lastnih prizadevanj in žrtv; predvsem pa je to zmaga preprostega slovenskega delovnega človeka mesta in vasi ki je v teh težkih letih izpričal mnogo višjo raven zavesti o odgovornosti za usodo svojega naroda, kakor pa samozvana elita reakcionarne slovenske buržoazije ter malomeščanskih političnih vrhov. Prav zato je ta njegova zmaga dokončno zagotovila obstanek in bodočnost slovenskega naroda.

V drugem delu svojega govora je Edvard Kardelj prikazal današnji samoupravni sistem v Sloveniji oziroma Jugoslaviji kot nadaljevanje zamisli, metod ter oblik Osvobodilne fronte oziroma celotnega organiziranega narodnoosvobodilnega gibanja jugoslovenskih narodov. Pri tem je zavrnil poskuse nekaterih majhnih skupinic, bodisi sovravnih socializmu sploh, bodisi zaplenjenih v različne konservativne in reakcionarne ideologije starih svetov, ki vedno znova ter v različnih ideoloških in političnih preoblikah skušajo vsilili slovenskemu in jugoslovenskemu ljudstvu monopolistično oblast take ali drugačne „elite“, ki naj bi vladala namesto delovnega človeka samega.

„Družbeni in človekov napredek seveda nima konca in tudi naša revolucija še ni končana. Današnje in jutrišnje generacije bodo morale še veliko narediti, da bi uresničile listo, kar je slovenski delovni človek zapisal v času narodnoosvobodilne vojne na zastavo svoje revolucije, in da bi s tem odprle nove perspektive za nadaljnji napredek socialističnega samoupravljanja in demokratičen ter humanističen razvoj naše družbe. To svojo nalogo bodo mlade generacije lahko uspešno opravljale le, če bodo stale z obema nogama na tleh naše lastne socialistične, in samoupravne revolucije in utirale nove poti družbenega napredka, učeč se na sodobnih izkušnjah burnega in mnogovrstnega socialističnega preobraževanja sveta ter znanstvenotehničnega napredka.“

Ob koncu je Kardelj spregovoril še o perečih mednarodnih problemih, o oboroženih spopadih v različnih delih sveta, o vmešavanju v notranje zadeve drugih narodov, o gospodarskem in političnem pritisku velikih sil in o drugih pojavih, ki ogrožajo svetovni mir. Poudaril je, da je bila Jugoslavija vedno na strani stislih narodov, ki so se borili za svojo neodvisnost ter se upirali imperializmu, hegemonizmu in sploh pravici močnejšega v mednarodnih odnosih. Prav tako pa je vedno posvečala veliko skrb tudi problemu odnosov oziroma vse globljega prepada med razvitimi in nerazvitimi deželami v svetu, ki predstavlja čedalje večjo nevarnost za obstoj človeštva.

Liga za človekove pravice

zahteva dosledno izpolnitev določil člena 7 državne pogodbe

Ob koncu minulega tedna je bil na Dunaju občni zbor Avstrijske lige za človekove pravice. Tako predsednik državni tajnik v pokojku prof. dr. Karl Lugmayer v svojem uvodnem referatu „Človekove pravice 1970“ kakor tudi glavni tajnik dr. Erich Körner v svojem delovnem poročilu sta opozorila na slej ko prej obstoječa velika nasprotja med proklamacijami človekovih pravic ter nasprotno mednarodno in večkrat tudi avstrijsko stvarnostjo.

Občni zbor je potekal v znamenju 25-letnega jubileja leta 1945 spet obnovljene avstrijske organizacije za človekove pravice. Ta jubilej bo dobil svoje posebno priznanje tudi s tem, da bo Mednarodna liga za človekove pravice imela svoj letošnji kongres prav na Dunaju.

Na občnem zboru je bila sprejeta posebna resolucija, v kateri se liga pri zvezni vladi in parlamentu zavzema za izvedbo vrste nujnih pravnih in upravnih reform in ukrepov, ki jih narekujejo nedeljive človekove pravice. Pri tem gre za razna vprašanja, kot so med drugim časovna omejitev preiskovalnega zapora, uvedba „sporazumne ločitve zakona“, počlovečenje vojaškega kazenskega prava in uvedba socialne alternativne službe za tiste, ki iz vzrokov vesti odklanjajo vojaško službo, razširitev kazenskega zakona na primere rasnega, narodnostnega in verskega hujskanja itd.

V posebni točki svoje resolucije Avstrijska liga za človekove pravice zahteva dosledno izpolnitev vseh obveznosti, ki jih je prevzela Avstrija v državni pogodbi iz leta 1955 napram drugojezičnim narodnostnim skupnostim; pri tem zlasti urgira dejanski začetek gradnje že 13 let obljubljenega poslopja za Državno gimnazijo za Slovence v Celovcu.

Končno zahteva liga tudi ratifikacijo obeh konvencij OZN o človekovih pravicah iz leta 1966.

Pokrajinske volitve v Italiji

V Italiji so bile zadnje nedeljo in ponedeljek prvič volitve v 15 avtonomnih deželah, deloma pa tudi volitve v pokrajinske in občinske odbore. Glede izida teh volitev je v široki javnosti vladalo veliko zanimanje, saj je Italijo znova zajel val notranjopolitičnih in socialnih bojev ter je zato v veliki meri odvisno od izida volitev, kako se bodo stvari razvijale naprej. Ravno v tem oziru pa te volitve pravzaprav niso privedle do kakšne razčistitve, marveč so problem verjetno le še zaostrole.

Podatki o izidu volitev doslej niso povsem znani, ker je ravno v tork spet prišlo do vsedržavne stavke tiskarjev in zato v sredo niso izšli dnevnik, ki naj bi objavili dokončne volilne rezultate. Po nepopolnih podatkih pa je zanimivo dvojje: po eni strani je vladna koalicija leve sredi- ne kot celota sicer zabeležila uspeh, vendar pa so po drugi strani napredovale levičarske stranke. Prišlo je do očitnega premika na levo in hkrati do ponovnega poraza desničarskih ter zlasti skrajno desničarskih sil. To z drugimi besedami pomeni, da vroča jesen, ki jo pričakujejo v Italiji, da gibanje množic in tudi ostri boji za

socialni napredek nikakor niso nekaj izoliranega, marveč sestavni del trenutnega razvoja v Italiji, kakor prihaja do izraza tudi v volilnih številkah.

Kakor rečeno, so trenutno znani le začasni rezultati. Po teh podatkih so krščanski demokrati seveda slej ko prej najmočnejša stranka, pač pa so zgubili približno 1 odstotek svojih glasov, kajti njihov delež je padel od 38,8 na 37,9 odstotkov; socialisti so dobili 10,4 odstotkov in socialni demokrati 7 odstotkov glasov, kar pomeni skupni porast za 3,4 odstotkov v primerjavi s letom 1968, ko sta obe stranki nastopali še združeni; komunisti so s 27,9 odstotkov glasov napram 28 odstotkov v bistvu obdržali svoje pozicije, manjše stranke pa so delno utrpeli kar občutne izgube.

Gledano po deželah so stranke vladne koalicije dosegle večino v 12 deželah, v eni deželi imajo komunisti skupaj s socialistično stranko proletarske enotnosti absolutno večino, medtem ko je v dveh deželah nastal položaj, da trenutno še nihče ne ve, kako bo mogoče doseči potrebno večino.

Izid volitev in Slovenci

Kolikor je razvidno iz nepopolnih podatkov, so z izidom volitev lahko zadovoljni tudi Slovenci. To velja še prav posebno glede tržaškega pokrajinskega sveta, v katerem bodo imeli Slovenci namesto dotedanjih treh v bodoče štiri svetovalce: Slavko Štoka in Stanka Hrovatin sta bila izvoljena na komunistični listi, Lucijan Vovk je prišel v pokrajinski svet kot socialistični kandidat in dr. Drago Legiša je bil ponovno izvoljen na listi Slovenske skupnosti. V goriškem pokrajinskem svetu pa so Slovenci obdržali dosedanje tri svetovalce, to so Marko Waltritsch na listi socialistične stranke, Jože Jarc na listi KPI in Marija Ferletičeva na listi Slovenske demokratske zveze.

Tudi pri občinskih volitvah so Slovenci v glavnem obdržali položaje,

vsaj glede števila odbornikov le v Gorici je Slovenska demokratska zveza izgubila eno svetovalsko mesto; pač pa je slovenska lista ponekod zgubila večje število glasov. V občinah Dolina, Zgonik in Sovodnje bodo na podlagi izida volitev spet lahko obnovili levičarske slovenske uprave, medtem ko sta v Doberdolu in na Repentabru Slovenska demokratska zveza oziroma Slovenska skupnost obdržali večino in s tem tudi občinske odbore. Posebno zanimiv položaj je nastal na Nabrežini, kjer se za sestav občinskega odbora ponujata dve kombinaciji: ali obnovev koalicije levega centra, ali pa — kar pa je manj verjetno — povezava med komunisti, socialisti in Slovensko skupnostjo, kar bi po vsej verjetnosti pomenilo tudi izvolitev slovenskega župana.

Za večjo avtonomijo občin

V zadnjih petih letih je bilo v Avstriji razpuščenih 749 občin. Iz njih so nastale občine, ki predstavljajo ustrezne komunalne enote, ki so lažje kos nalogam družbenega razvoja in ki lahko zagotavljajo avtonomnost v smislu zakona iz leta 1962. To je bilo ugotovljeno na kongresu Avstrijske zveze občin, ki je bil ob koncu minulega tedna v Celovcu. Kongres, ki se ga je udeležilo 1500 županov iz cele Avstrije, je naglasil potrebo po pospeševanju tempa nadaljnega združevanja občin, zlasti takih, ki same niso v stanju reševati svoje komunalne probleme in ki so zaradi tega odvisne od pomoči nadrejenih oblasti in upravnih enot.

Strukturne spremembe zadnjih dveh desetletij so tudi številne avstrijske občine postavile pred probleme, ki jih prej niso poznale. Njihove naloge na področju gradnje in vzdrževanja otroških vrtcev in osnovnih šol, gradnje in vzdrževanja občinskih cest, oskrbe z vodo, vzdrževanja bolnišnic in domov onemoglih ter pospeševanja kulturno-prosvetnega razvoja, turizma in drugih iniciativ so se bistveno povečale. Povečale so se skladno z večanjem razlik med mestom in podeželjem, med industrijsko razvitiimi območji in območji, ki niso še vedno pečat kmetijske in maloobrtniške dejavnosti. Čim manjša je občina in čim bolj ima značaj kmečkega in maloobrtniškega podeželja, tem težje izpolnjuje svoje naloge našega časa. Donosi takih občin zdaleka niso v stanju, da bi krili izdatke, ki jih občinam nalagajo zakoni in tempo strukturnih sprememb.

Zaostalost in zadolženost podeželskih občin zadnja leta neprestano naraščata. Naraščata — tudi to je treba posebej omeniti — skladno s strankarsko-političnim razmerjem v njihovi upravi in skladno s tem, kako se strankarsko-politična smer v večini občinske uprave ujema z isto smerjo po nadrejenih upravnih enotah in oblasteh. Spričo strukture avstrijskega prebivalstva v takem vzdušju podeželske občine odrežejo navadno slabše od industrijskih in mestnih občin. Tudi tukaj velja namreč za merilo obči odnos do kmetijstva in kmečkega prebivalstva. Ta odnos pa je še vedno vse prej kot pozitiven.

Spričo tega je zadolženost malih podeželskih občin zadnja leta naglo naraščala. Lotevati se morajo investicij, ki jih iz svojega zmoroje. Zato se morajo posluževati tujega kapitala, s čemer njihova zadolženost narašča. Obseg te zadolženosti je mogoče spoznati po tem, da je od 44 milijard šilingov, ki so jih avstrijske občine v zadnjih štirih letih investirale, skoraj polovica tujega kapitala, ki ga ni treba le v določenem času vrniti, marveč zanj plačati tudi visoke obresti.

V takih okoliščinah je razumljivo, da je klic po združitvi občin v kapitalno močnejše enote čedalje glasnejši. Celovški kongres Avstrijske zveze občin je to očitno pokazal. Razpustitev malih podeželskih občin in njihova združitve v večje komunalne enote z industrijskim centrom kot svojim središčem je bila ena od njegovih osnovnih zahtev, da bi v praksi lahko uresničile svojo zakonito zajamčeno avtonomnost. V vrsti resolucij tega kongresa pa je treba zlasti omeniti tudi tiste, ki zahtevajo finančno razbremenitev občin od nalog, ki jih morajo opravljati v prid nadrejenim upravnim enotam na deželni in državni ravni. Honoriranja opravljanih teh nalog je enako potrebno — je mogoče razbrati iz omenjenih resolucij — kot pa prenos vzdrževanja bolnišnic iz pristojnosti občin. Celovški kongres občin pa je zahteval še več. Od deželnih in državne uprave je zahteval olajšave pri bremenih, ki jih jim nalagajo prizadevanja za izboljšanje infrastrukture s pomočjo kreditov, ki jih morajo v ta namen najeti na kapitalnem trgu. Zahteval je tudi modifikacijo sistema delitve donosa davkov, ki sodi v pristojnost državne uprave. V tem pogledu je mogoče njegove zahteve istovetiti z zahtevami avstrijskih zveznih dežel. Končno se je kongres zavzel za doseg pravičnega županov, da k deželni in zvezni zakonodaji svoje iniciativne predloge.

Celokupno gledano je po celovškem kongresu Avstrijske zveze občin mogoče reči, da se je resno bavil z aktualnimi problemi občin, ki so postali očitni in pereči z razvojem industrijske družbe na sedanjo stopnjo. Bavil pa se je tudi v vprašanji prihodnosti. Njegova osnovna in hkrati tudi pozitivna značilnost pa je bila zahteva po dejanski avtonomiji občin in po zagotovitvi njihove ustrezne kapitalne moči. (bl)

STRAHOTEN POTRES V PERUJU

Dne 31. maja je južnoameriško državo Peru prizadel eden najstrahotnejših potresov dvajsetega stoletja. Katastrofa, ki je v zgodovini te države ne pomnijo, je prizadela območje desetih perujskih dežel z okoli 10 milijoni prebivalcev. Dosedanja bilanca o najdaljših in najgrozofnejših trenutkih v perujski zgodovini je 10 popolnoma uničenih mest, nešteto porušenih ali zasutih naselij, več kot 50.000 mrtvih, prav toliko poškodovanih in 600.000 ljudi, ki jih je usodna nesreča oropala streh. Zadnji katastrofalni potres je bil v Peruju leta 1779, ko je bilo mrtvih 40.000 prebivalcev.

Katastrofalni potres, ki je imel svoj epicenter 300 km stran od perujske obale nekje na Tihem oceanu, je zajel območje, ki se širi od juga proti severu v dolžini 500 km in od tihomorske obale do pogorja Andov v širini 200 km. Najmočnejši potresni sunek je trajal 40 sekund in je imel moč 7,7 stopnje po Richtertjevi lestvici. Pod silo tako močnega potresa, ki lomi tudi armiran beton, se je zemlja na številnih krajih dobesedno odpirala. Potresni sunki so rušili vrhove Andov in pobočja hribov, ki so spolzela v doline, zasula naselja in pokopala na tisoče ljudi.

Potres je najbolj prizadel mesta Chimbote, Huaras in Yungayu. V tihomorskem mestu Chimbote, ki leži 320 km sev. od Lime, je po vesteh Rdečega križa porušenih 90 odstotkov zgradb. Planinsko mesto Hua-

ras je dobesedno zravnano z zemljo, preživeli prebivalci pa so v paniki zbežali v bližnje griče. Največ žrtev je po dosedanjih vesteh bilo v mestu Yungyu, v dolini Huaglas, kjer je iz bližnjega planinskega jezera na to mesto pridrvel strahoten uničujoč plaz vode in kamenja. Od 35.000 prebivalcev je preživelo nesrečo samo 2500.

Uničujoče delo potresa nadaljuje še naval vode. Veliko planinskih jezer se je bilo izlilo, ker so jih zasule velikanske gmoše skal in zemlje. Reko Santo je pregradilo kamenje, ki je zgrmelo v dolino po potresu. Nastalo veliko umetno jezero sedaj ogroža 100.000 prebivalcev.

Tragično nesrečo je 4. junija povečal nov potresni sunek, ki je trajal eno minuto. To pot se je tresla Lima, glavno mesto Peruja. Pod silo tega potresnega sunka se je zrahljal najvišji vrh Andov v Peruju, Uscaran, in se nagnil kot stolp v Pisi. Nagibanje te gore, ki je visoka več kot 6000 metrov, utegne povzročiti strahotno tragedijo. Nadaljnjih deset manjših andskih grebenov in vrhov prav tako grozi, da zasuje nekatera samolna naselja, v katerih živijo potomci Inkov.

V prizadetih krajih so glavni problemi pomanjkanje pitne vode, lakota in nizka temperatura, ki je v dneh po nesreči padla pod ničlo. Tragičen položaj otežkoča neugodno vreme, ki preprečuje reševalnim ekipam, da bi prišle do prizadetih krajev. Prekinjene so tudi vse telefonske zveze, mnogi mostovi so porušeni, ceste pa zasute od zemeljskih plazov ali poplavljenih z vodo. Zaradi megle, oblakov in prahu je otežkočen tudi dostop do teh krajev iz zraka.

Da bi bila nesreča še večja, je pred dnevi izbruhnila epidemija tifusa, ki trosi smrt med težko prizadetim perujskim ljudstvom. Tiste, ki so preživeli potres in ki jih kužne bolezni niso pobrale, je zajel brezmejen preplah. Prebivalci se v splošni grozi zalekajo v andske planine ali pragozdne goščave.

V Ljubljani odprt lesni sejem

Prejšnjo soboto je bil na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani odprt 9. mednarodni lesni sejem, na katerem sodeluje 188 razstavljalcev iz 13 držav. Po številu razstavljalcev je letošnji sejem največji doslej, na njem so zastopana najpomembnejša evropska podjetja. Posebno mesto na tej mednarodni prireditvi tudi letos zavzema razstava najodobnejših strojev in orodja za obdelavo in predelavo lesa, reprodukcijski material, razna oprema ter prevozna in druga sredstva za lesno industrijo.

Ta specializirani sejem sodi med najpomembnejše prireditve Gospodarskega razstavišča glede na važno mesto, ki ga zavzemata lesna trgovina in industrija v gospodarstvu Slovenije in Jugoslavije nasploh.

Petletna poslovna doba Zbornice obrtnega gospodarstva za Koroško

Na nedavnem občnem zboru Zbornice obrtnega gospodarstva za Koroško je njen predsednik dipl. ing. Pfrimer ugotovil, da je koroško gospodarstvo dobro prestalo preizkušnje preteklih petih let. V tem času je doseglo porast narodnega bruto-produkta za 200 odstot., kar predstavlja lep uspeh v primerjavi z drugimi deželami. Tudi kar tiče strukturnih premikov znotraj koroškega gospodarstva, so bili doseženi pozitivni rezultati. Tako je uspelo postopno zmanjšati surovinsko proizvodnjo, medtem ko je bil dosežen močan napredek na področju predelave in tercijalnih dejavnosti.

Ko je poročal o pretekli petletni dobi zbornice, je Pfrimer opozoril na uspeh, ki ga je zbornica dosegla z izgradnjo inštituta za pospeševanje gospodarstva. Z 32 milijoni šil., ki jih je vložila v ta projekt, je Zbornica obrtnega gospodarstva za Koroško naposled le dobila izobraževalni center, kakršnega terjajo potrebe sodobnega poklicnega šolanja in strokovne izobrazbe. Da je inštitut že v prvih letih obstoja izpolnil vsa pričakovanja, izhaja iz podatkov, po katerih je bilo v tem času 4627 prireditvev z nad 187.000 udeleženci.

Šolanje in strokovno pospeševalno delo pa se po besedah Pfrimerja ne omejuje zgolj na inštitut za pospeševanje gospodarstva v Celovcu, temveč deželna zbornica v čedalje večjem obsegu vključuje v svojo pospeševalno službo tudi okrajne službe. Tako so te okrajne ustanove v zadnjih petih letih opravile 5053 individualnih strokovnih posvetov. Hkrati pa se je zbornica prizadevala, da bi v svoje delo vključila najmodernejšo tehnične pripomočke, o čemer pričajo oddelek za jezike, tečajji za obdelavo podatkov

z elektronskimi računalniki in šolanje o modernem managementu.

Pfrimer je nadalje omenil, da je zbornica v preteklih letih organizirala tudi številne tečaje za poklicno preusmeritev, da bi s tem doprinesla k večji mobilnosti delovnih moči. Najmarkantnejši dogodek na tem področju dejavnosti zbornice je bila poklicna preusmeritev nad 300 delavcev, ki so zgubili zaposlitev ob prekinitvi dela v labotskih premogovnikih.

Predsednik obrtnega gospodarstva za Koroško je v svojem poročilu opozoril še na pomoč, ki jo je zbornica nudila svojim članom ob zadnjih poplavih, na prizadevanje zbornice po izgradnji in organizaciji okrajnih služb ter na ustanovitev okrajnih delovnih krožkov „Mlado gospodarstvo“.

Kot odraz posebne aktivnosti obrtne zbornice je Pfrimer navedel skupinske razstave na dunajskih sejmih in na sejmskih prireditvah v inozemstvu, predvsem v Nemčiji in na Švedskem, nadalje na ustanovitve Celovške sejmske družbe, pri kateri je sodelovala še dežela in mesto Celovec ter na ustanovitve Koroške kreditne družbe.

Iz poročila o finančnem poslovanju Zbornice za obrtno gospodarstvo izhaja, da so znašala proračunska sredstva v preteklem letu 42,8 milijona šil. Na postavki izdatkov so kot v prejšnjih letih prednjačili materialni stroški ter izdatki za pospeševanje gospodarstva. Tako je bilo za potrebe pospeševanja potrošenih 2,3 milijona šil., za strokovno šolanje 1,5 milijona in za podpore učenem ter nastope na sejmih in razstavah 2,6 milijona šil. Nadalje je bil določen sklad za gradnje v višini 2 milijona šil., katastrofalni sklad v znesku 500.000 šil. i. pod.

POŠIROKEM SVETU

MOSKVA — Sovjetska vesoljca Andrijan Nikolajev in Vitalij Sebastijanov sta postavila nov sovjetski rekord v trajanju vesoljskega poleta. Dosedanji rekord je imel Bikovski z nekaj minutami manj kot 120 urami bivanja v vesoljskem prostoru. Kontrolni center v Bajkomuru še ni sporočil, kako dolgo bo trajal polet „Sojusa 9“, toda opazovalci ne izključujejo možnosti, da bosta Nikolajev in Sebastijanov poizkušala popraviti svetovni rekord ameriških vesoljcev Lovella in Bormana, ki je nekaj manj kot 14 dni. Po poročilu sovjetske agencije se kozmonavta dobro počutita ter po programu opravljata znanstvene poskuse.

BONN — V Bonn je prispel na štiridnevni obisk namestnik poljskega zunanjega ministra Winiewicz, da bi se z zahodnonemškimi državnim sekretarjem Dukwitzom pogovarjal o možnostih sklenitve poljsko-zahodnonemškega sporazuma o ureditvi medsebojnih odnosov. Računajo, da se bodo pogajanja precej zavlekla, ker se Bonn še vedno ne mara odločiti za dokončno priznanje zahodne poljske meje, medtem ko bi v Varšavi radi proglasili morebitni sporazum z Bonnom za nekakšno „mirovno pogodbo“ med državama.

WASHINGTON — Delegacija ameriške organizacije za razvijanje odnosov med ZDA in arabskimi državami je zahtevala od predsednika Nixona, da se sestane z Arafatom, predsednikom palestinske osvobodilne organizacije. Od Bele hiše je zahtevala tudi, da uvede davek na prodajo izraelskih obveznic v ZDA, ker bi z uvedbo takšnega davka zavrli otekanje milijonov dolarjev v Izrael in s tem tudi zmanjšali vojaško arogantnost Izraela ter morebiti zboljšali možnosti za doseg miru.

KAIRO — Palestinski nacionalni svet, je sprejel predlog, da ustanovi centralni komite kot najvišji politični organ palestinske revolucije. Sprejel je tudi resolucijo, ki potrjuje enotnost Palestinec na zahodnem in vzhodnem bregu reke Jordana. Glavno vprašanje je organska enotnost palestinskega gibanja in ustrejni predlog organizacije „Al Fatah“ o ustanovitvi vrhovnega poveljstva vseh gverilskih skupin.

TOKIO — Severna Koreja je predlagala konfederacijo med Južno in Severno Korejo. To naj bi bilo predhodno obdobje do popolne združitve države. Predlog je dal odbor za združitve države, ki je za to pobudo dobil soglasje in podporo premiera Kim Ir Sena. Severnokorejski predlog vsebuje zahtevo, da se amer. enote umaknejo iz Juž. Koreje, zmanjša napetost med državama ter podpiše sporazum o prepovedi uporabe sile v medseb. odnosih in o zmanjšanju oboroženih sil. Sev. Koreja bi bila takrat pripravljena razpisati svobodne volitve za ustanovitev enotne vlade.

NEW DELHI — Na sestanku pripravljalnega odbora za določitev datuma tretje konference šefov neuvrčenih držav so sklenili, da bo ta konferenca v Lusaki, glavnem mestu Zambije konec prvega in v začetku drugega tedna v septembru. Določili so tudi, da bo še prej v Lusaki sestanek zunanjih ministrov vseh udeleženih držav. Vodja indijske delegacije Kaul, predsednik zasedanja v New Delhiju, je izjavil, da bodo na sestanku v Lusaki povabili 74 držav, ki so bile povabljene tudi že na pripravljalni sestanku v Dar-Es-Salaamu, namreč tiste države, ki izpolnjujejo kriterije, sprejete na beograjski in kairski konferenci neuvrčenih.

PARIZ — Voditeljica delegacije začasne revolucionarne vlade Južnega Vietnama na pariških mirovnih pogajanjih Nguyen Thi Binh je odpovala v Hanoi. Pred odhodom je izjavila, da ne zapušča svojega mesta voditelja delegacije, dodala pa je, da je njena vrnitev v Pariz odvisna od odločitve njene vlade oziroma od mednarodnega položaja, vse to pa je končno odvisno od ameriškega stališča do Vietnama. Na poti v Hanoi se bo ustavila v Pragi, Moskvi in Pekingu.

LUXEMBURG — V Luxemburgu so se te dni zbrali zunanji ministri, ministri za finance in kmetijski ministri Francije, Italije, Zahodne Nemčije, Nizozemske in Luxemburga, da bi proučili položaj v zahodnoevropski skupnosti. Na tem sestanku bodo dokončno določili stališče EGS glede pogajanj z Veliko Britanijo, Dansko, Irsko in Norveško. Razpravljali bodo tudi o ustanovitvi monetarne unije „male Evrope“. Prvo uradno srečanje z Veliko Britanijo bo 30. junija v Luxemburgu. V juliju bodo „raziskovalna“ pogajanja, prava pogajanja z vsemi štirimi državami, ki se potegujejo za vključitev v EGS, pa se bodo začela šele v septembru. Ministri bodo določili stališče tudi glede zahtev Avstrije, ki želi poseben status asociacije z EGS, ne da bi pri tem trpela njena nevtralnost.

Tradicionalna šolska akademija

Do zadnjega sedeža napolnjena velika dvorana v Delavski zbornici v Celovcu je zašumela od aplavza stoterih slovenskih koroških rok, ko je ravnatelj slovenske gimnazije v Celovcu dr. Pavle Zablatnik na nedeljski akademiji v svojem pozdravnem govoru omenil, da lahko dijaki in profesorji (in seveda vsi koroški Slovenci) letos resnično računajo z začetkom gradnje lastnega poslopja za slovensko gimnazijo. Število dijakov, ki obiskujejo slovensko gimnazijo (438) in število maturantov (z letošnjimi vred že 200) nazorno dokazujeta življenjsko moč slovenske gimnazije in priča o zaupanju, ki ga slovenski živelj na Koroškem izkazuje profesorjem in ravnateljstvu te šole.

Kakor je bila lanska akademija posvečena spominu velikana med slovenskimi pisatelji — Cankarja, tako je bila letošnja prireditev v znamenju stoletnice smrti „zaslužnega koroškega kulturnega organizatorja, profesorja Antona Janežiča“. V svojem slavnostnem govoru je ravnatelj dr. Zablatnik orisal spretno literarno-zgodovinsko roko Janežičevo življenje in delo ter njegov pomen za kulturno-politični razvoj na Slovenskem. Prav tako izpod njegovega peresa so bile povezovalne besede recitacije, ki so jo predvajali trije maturanti: Lojze Popotnig, Tomej Urak in Rezika

LEPO SLAVJE v Prežihovih Kotljah

V Kotljah pod Uršljo goro, kjer se je rodil veliki umetnik slovenske koroške zemlje pisatelj Prežihov Voranc, so minulo nedeljo proslavljali desetletnico ustanovitve Prežihove bralne značke. Bilo je to vseslovensko praznovanje, saj so se po ustanovitvi Prežihove bralne značke pojavile slične pobude tudi v drugih predelih Slovenije. Danes je namreč v Sloveniji že okoli 50.000 slovenskih otrok vključenih v tekmovanja za 23 različnih bralnih značk, poimenovanih po slavni slovenski pisateljici in pesnikinji.

Tako se je v Kotljah zbralo okoli 3500 mladih bralcev-tekmovalcev za različne bralne značke. Prišli pa so tudi mnogi priznani umetniki slovenske besede — pisatelji in pesniki France Bevk, Ivan Polrč, Kajetan Kovič, Matevž Haca, Ivan Minatti, Ivo Zorman, Smiljan Rozman, Jože Šmit, France Filipič, Slavko Jug, Marjan Kolar in Nada Gaborovič. Na slavnosti so podelili zlate značke Zveze prijateljev mladine, ki so jih poleg drugih prejeli tudi pobudniki in mentorji Prežihove bralne značke, mladinski pevski zbor in orkester s šole Franja Goloba na Prevaljah pa sta izvajala lep kulturni spored.

Mlinar. Iz dokumentov in pisem so brali originalne tekste Janežiča, Jurčiča, Levstika in Grafenauerja. V živahno predvajani recitaciji so nam maturanti živo naslikali podobo in usodo velikega kulturnega delavca, čigar portret je visel na odru.

Glasbeni okvir je tudi tokrat obsegal nekaj narodnih, nekaj umetnih pesmi, eno hrvaško narodno, ki jo je zapel moški oktet obeh osmih razredov pod vodstvom Rudija Gröblacherja, eno nemško (Ludwig van Beethoven — Die Himmer rümen) ter tradicionalne — zdaj že tretja generacija — „Vesele študente“. Tokrat je mučil harmoniko Pavel Olip, piskal klarinet Marjan Schuster, trolbil v trompeto Valentin Thaler in kašljal v pozavno Toni Schellander, na kitaro pa je brenkal Willi Rakuschek. Videlo se jim je, da so si prav dobro zapomnili, kako so prejšnji veseli študentje znali navduševati publiko.

Zvočno zelo poln bariton-solo je zapel prof. dr. Anton Feinig v pesmi „Vse te vušne liete moje“; prijetno ga je pospremil izbrani mešani zbor. V glasbeno nekoliko težji Tomčevi skladbi „Damon na Melito“ je prof. dr. Janko Zerzer s sočnim basom napolnil dvorano, nekajkrat pa se je njegov glas izgubil na račun le premočnega zbora. Zbrani gostje so se solistoma zahvalili z močnim aplavzom.

Tudi tokrat je za glasbeni okvir odgovarjal prof. dr. France Czigán, ki je zaradi bolezni „moral“ dirigirati nekaj pesmi — sede. (Vse priznanje za njegov trud in uspešno delo, toda marsikdo se je spraševal, ali je takšno ustvarjanje „mučnikov“ res neobhodno potrebno in iz zdravstvenih vidikov sploh odgovorno.) Sceno je pripravil dipl. inž. arh. Janez Oswald, prof. Franc Inzko pa razstavo Janežičevih del, za katero je originale dala na razpolago Študijska knjižnica na Ravnah.

Med častnimi gosti je ravnatelj dr. Zablatnik uvodoma pozdravil škola dr. Köstnerja, vodjo manjšinskega oddelka okrajnega šolskega nadzornika Rudija Vouka kot predstavnika deželnega šolskega sveta za Koroško, generalnega konzula SFR Jugoslavije v Celovcu dipl. inž. Karmela Budihno, deželnega poslanca in župana Hanzija Ogrisa, univerzitetna profesorja dr. Boga Grafenauerja (Ljubljana) in dr. Marescha (Dunaj), predstavnike slovenskih narodnih in kulturnih organizacij in druge.

Morda bo res treba premisliti, ali

ne bi bilo za bodoče akademije Državne gimnazije za Slovence z ozirom na vseslovensko kulturno rast dijakov zunaj šole bolje, da se vrstijo akademije vsako drugo leto, da med zvestimi gosti na tej prireditvi in v nemški javnosti ne bi nastalo mnenje, da znajo slovenski dijaki samo peli oz. z listov brati. Vse priznanje dr. Cziganu, toda pogrešali smo kak gledališki prikaz ali kaj podobnega. V preteklosti so bile te prireditve bolj pestre.

—že

„Musica Slovenica“

nova serija gramofonskih plošč

Društvo slovenskih skladateljev je v sodelovanju z založbo Obzorja oziroma njenim podjetjem za izdelovanje gramofonskih plošč Helidon začelo z izdajanjem nove serije gramofonskih plošč z naslovom „Musica Slovenica“. V tej seriji sta pred nedavnim izšli prvi dve plošči, za kateri so izbrali že posneto slovensko glasbo iz arhivov RTV Ljubljana. Na prvi plošči sta Primoža Ramovša „Simfonija 68“ v izvedbi sim-

foničnega orkestra RTV Ljubljana pod vodstvom dirigenta Sama Hubada in v izvedbi istega ansambla Iva Petriča „Integrali v barvah (zvočna razmišljanja ob Kosovelovi poeziji)“. Na drugi plošči pa so Uroša Kreka Concertino za piccolo in orkester s solistom Janezom Petračem, Zvonimira Cigliča Concertino za harfo in godala s solistko Rudo Ravnikovo ter vokalno-instrumentalna kompozicija Jakoba Ježa Do fraig amors v izvedbi komornega zbora RTV Ljubljana; dirigenti pa so Samo Hubad, Zvonimir Ciglič in Lojze Lebič.

Po načrtih bo reprezentativna serija plošč „Musica Slovenica“ polgoma vsebovala vse bistveno, kar se je zvrstilo v slovenski glasbeni ustvarjalnosti — namreč od nosilcev glasbenega ustvarjanja preteklih desetletij do del najodobnejših skladateljev, tako da bo dokaz o fiziognomiji slovenske glasbene tvornosti od njenega začetka pred stoletji skozi vsa obdobja rasti in spreminjanja.

O velikem zanimanju za novo serijo gramofonskih plošč pa nedvomno pričajo prodajni uspehi, ki so že v prvih dneh presegli vsa pričakovanja.

Objava Dijaškega doma Slovenskega šolskega društva v Celovcu

Vse starše, katerih otroci so že doslej stanovali v **Dijaškem domu Slovenskega šolskega društva v Celovcu**, kakor tudi nove interese, ki želijo, da bi bili njihovi otroci za prihodnjo šol. leto sprejeti v dom, opozarjamo, naj prijavijo gojence za prihodnje šolsko leto upravi **Dijaškega doma SŠD v Celovcu, Tarviser Straže 16.**

Ker je razpoložljivi prostor v domu omejen, opozarjamo vse interese, da bomo mogli upoštevati samo pravočasne prijave.

Uprava Dijaškega doma
Slovenskega šolskega društva v Celovcu

23 TONE SVETINA

UKANA

PRVA KNJIGA

„Zakaj pa si šef minercer? Dinamitar? Da se plaziš ponoči okoli kot tat okoli voglov in pokladaš mine. Tepi se podnevi, pošteno! Hej, Marko, saj te poznamo! To je v tvoji zahrblni naravi! Bojš se boja iz oči v oči, zato pa puščaš za vogali svoje pekoče žurke!“

Zdaj ga je tako razjezil, da je možak postal in prijel Orlova za rokav.

„Poslušaj, komandir! Bodi pameten in uči se od ljudi, ki kaj vedo! Jaz sem oscal več sveta, kot si ga ti videl. Od kdaj so piščanci učili kure! Od ustanovitve si v brigadi, pa še ne razumeš diverzije. Vse, kar narediš, je to, da mi daš dobro spremstvo! Drugače pa ni nič ne razumeš, ne sveta in ne vojske in ne mene. Sit sem vsega. Revmatizem me trga, diverzija pa je kakor umetnost. Treba je imeti navdih.“

„O, seveda! Saz nisem enkrat slišal v štabu, da greš na progno po navdihu, kadar te prime in kadar se ti zazdi, da je spet treba malo v dolino. Če bi bil jaz komandant, bi te poslal vsako drugo noč na progno.“

„Orlov, premlad si, da bi mi komandiral, jaz sem skusil preveč. Vse je velika lumparija, ves svet: Nemci, Rusi, Lahi, Angleži! Ne verjamem nič drugega kot to, da je kila velik kos kruha. Ko bi bilo po moje, bi že večkrat z eno samo mino zaminiral ta kup umazanije. Ker pa take mine še ni, pa počasi miniram nemške fašiste, ki nam najbolj smra-

dijo zrak. Tudi drugi niso taki, kot bi morali biti. Pogledj, kako nam pomagajo! Še razstreliva ni in ne orožja!“

„Cinik si, Marko! Ugotovil sem, da si idejno zmeden in potreben političnega poduka. Ker te ne zgradijo v brigadi, bo potrebno, da te naš Pajk malo v roke vzame.“

„Mene ne bo nihče jemal v roke, kar sem, sem!“

Tako sta se zbadala vso pot, dokler se skozi redko drevje niso pokazale zasnežene kočice. Ko sta stopila na plano in se napolila h kočam, ju je prvi zagledal Bosanec Keča. Potisnil je titovko na čelo in zarentačil:

„Marko, pogledj ga! Ta jazbec pride vedno takrat, ko se pripravim, da bi malo zaspal. Vrag naj ga vzame!“

Dvakrat ga je spremljal v akcijo in obakrat sta se strahovito sprla, ker je Bosanec vse resno vzel, kar je napletal dinamitar.

Orlov je sklical fante in vprašal, kdo bi spremljal minercer. Javila sta se Vojko s svojimi in Primož.

Keča pa je hitro pripomnil komandirju, da on ne bi šel z minercem. Dinamitar, ki je škilil s strani in mu ni ušla nobena beseda, se je zaničljivo nakremžil:

„Komandir, Bosanca ne vzamem! Ta hlača kakor medved. Hrsti mu pod nogami, da bi še mrtve švabe prebudil!“

Borci so se zakrohotali, Keča, ki se je čutil užaljenega, pa je pristavil:

„Njemu bi bil potreben bataljon vojske in pet osebnih slug, kadar minira, tako kot jih je imel baje v Indiji!“

„Samo niti enega takega, kot si ti,“ ga je zavnil Marko.

„Dosti,“ jih je prekinil Orlov. „Pripravite se!“

Za spremstvo se je zbrala Vojkova desetina, za saniteto pa je komandir dodelil Ano, in dejal:

„Poglej, Marko! Vedno me zbadaš, jaz pa ti dajem svoje najboljše ljudi in še saniteto povrh.“

Dinamitar je z očmi ošinil Ano in dejal priliznjeno in pomenljivo:

Zadovoljen sem z vsem, ženska včasih prinese srečo, morda jo bo to noč tudi nam, namesto tebi, tovariš Orlov!“

Pogoltnili so jih gozdovi. Šli so previdno v razdalji nekaj metrov. Po dobri uri hoda se je svet povesil, pobočja so padala strmo v dolino. Spuščali so se naglo. Čim bliže so bili dolini, tem bolj je zmanjkovalo snega. Nazadnje so videli le še redke zaplate med drevjem.

V dolini, kjer je rahla megla naznanila reko, so mežikale luči. Na prvi gredini so se na razglednem mestu ustavili, sedli, da bi počakali noči in se odpočili. Spodaj je zapiskal vlak. Svetlobni trak je hrumeče izginil med drevjem kot splašena kača in utonil v predoru.

„Satan, le piskaj! Tudi ti prideš na mino,“ je dejal Marko, ko je potihnil šum in so še vedno vznemirjeni strmeli v dolino, kjer je noč trepetala v pisanem soju raket, ki so se od časa do časa utrinjale ob progih in cestih in po nemških postojankah v naseljih.

Nagnetli so se okoli njega in čepeli vsak ob svojem drevesu, čakali in gledali v njegov s sencami prepreženi obraz. Govoril je šepetaje in jim dajal navodila, kako naj se vedejo ob progih, ker bo nevarno. Nemci so zelo previdni, in bo verjetno nekaj res o transportih za fronto.

Šli so dalje in se blizu proge zopet ustavili. Stari je z gibi rok poklical svoja dva pomočnika in fiste, ki so pomagali nositi razstrelivo. Pokleknil je in gledal zložene stvari. Peter je počenil kraj njega in ga gledal kakor čarovnika. Rad bi se mu ponudil v pomoč, pa se je bal mrkega in osornega možakarja. Šele ko je Primož povedal, da je Peter včasih že v mestu miniral, je stavec pokazal zanimanje zanj in ga ogovoril:

„Potem te danes preizkusim! Pomagal mi boš, če ti bo delo všeč, te vzamem v svojo skupino. Napredoval boš.“

KULTURNE DROBTINE

Univerza v Innsbrucku slavi letos svoj 300-letni jubilej. Višek slovesnosti je bil minulo sobota, ko se je v innsbruckem olimpijskem stadionu zbralo 4000 ljudi, katerim je govoril tudi zvezni predsednik Jonas. Ob svojem jubileju je innsbruška univerza dobila novo tehnično fakulteto.

Na nedavni redni letni univerzitetni skupščini je bil za novega rektorja ljubljanske univerze izvoljen dosedajni prorektor prof. Mirjan Gruden, za prorektorja pa prof. dr. Janez Milčinski. Po poročilu dosedanjega rektorja prof. dr. Romana Modica so razpravljali o raznih problemih slovenske univerze, med drugim tudi o učinkovitosti in produktivnosti študija, o predlagi študijski dabi ter o nujnosti usklajevanja dela na univerzi in na znanstveno-raziskovalnih inštitutih.

Z baletom Petra Iljiča Čajkovskega „Ščelkunčik“ so je v Moskvi začelo četrto mednarodno srečanje Čajkovskega. Na njem sodeluje letos 250 glasbenikov iz 35 držav z vseh petih celin. Spred obsega dela Bacha, Beethovna, Haydna, Mozarta, Prokofjeva, Čajkovskega in drugih skladateljev. Zmagovalcem tega natečaja so odprta vrata na vse svetovne koncertne odre.

V sredo je bila v Beljaku (Paracelsova dvorana in galerija Ortner) odprta letošnja jubilejna razstava poklicnega združenja upodabljajočih umetnikov Koroške. To združenje obhaja letos 25-letnico svojega obstoja in delovanja in je temu primeren tudi obseg razstave, v kolikor so to seveda dopuščali razpoložljivi prostori.

Tudi pri nas dobro znani moški zbor „Lira“ iz Kamnika se je pod vodstvom svojega dirigenta Sama Vremšaka vrnil z uspešne širinajstredne turneje po Zahodni Nemčiji in Švici. Letos jeseni pa bo zbor gostoval na Nizozemskem.

Salzburg je letos v znamenju 50-letnice svetovno znanih salzburških slavnostnih iger. Ob tem jubileju je bila v rezidenčni galeriji odprta zanimiva razstava ki spominja na pet desetletij dramskega in glasbenega gledališča v Salzburgu.

V Celovcu spet „Teden srečanja“

Tudi letos prireja mesto Celovec v sodelovanju s celovškimi radiom tako imenovani „Teden srečanja“, in sicer v dneh od 14. do 20. junija.

Letošnja prireditev bo imela tri težišča. To bosta dva simpozija, namreč o sodobni avstrijski glasbi in literaturi, potem pa še tradicionalni festival folklorne, s katerim se bo zaključil letošnji „Teden srečanja“. Poleg tega bodo v okviru tega tedna odprli tudi dve razstavi likovnih umetnikov ter podelili nagrade, ki so bile razpisane za esejistiko (lani za radijske igre).

Simpozij o sodobni avstrijski glasbi bo prirejen pod naslovom „Avantgarda in glasbena provinca“ ter se bodo na diskusiji zbrali

klorna skupina „Edelweiß“; iz Slovenije pridejo akademski pevski zbor „Tone Tomšič“, Slovenski oktet in artistska folklorna skupina Lado; za Furlanijo-Julijsko krajino pa bodo nastopili zbor in sekslet „Ermes Grien“ ter ansambel „Folcloristico di Resia“.

Blato pri Pliberku

Pred nedavnim se je vil dolg sprevid žalnih gostov od Prenarjeve domačije na Blatu na pokopališče v Šmihelu, ko smo spremljali na zadnji poti Lojzeta Milača, p. d. Prenarja.

Poslavljali smo se od moža, kakršnih je malo med nami. Kajti pokojni Lojze Milač je bil po svojem plemenitem značaju človek, ki je bil vzor drugim. Trda je bila njegova življenjska pot; borba za vsakdanji kruh na prostranih Prenarjevih poljih je zahtevala celega človeka. Od zore do mraka se je trudil za obstoj svoje domačije, kjer sta s ženo, ki mu je umrla pred dvema letoma, z gledno gospodarila ter obvarovala kmetijo tudi v časih hude gospodarske stiske.

Lojze Milač je bil kmet z dušo in telesom. Toda poleg skrbi za dom in družino je našel vedno čas tudi za vprašanja in probleme naše narodne skupnosti. Čutil in delal je, kakor pravi pesnik: Dolžan ni samo, kar veleva mu stan, kar more, to mož je storiti dolžan! In po tem načelu je Lojze Milač ravnal vse dni svojega življenja. Koristno je v prejšnjih letih sodeloval v odboru bivše blaške občine. Svoje izredne sposobnosti je nesebično in požrtvovalno posvečal domači ljudski prosveti. Bil je odbornik naših organizacij, bil je govornik in predavatelj, pevec in odlični igralec na naših društvenih odrih. Še se spominjamo, ko je igral vloge kar v treh družtvih — v Pliberku, v Šmihelu in v Vogrčah. Veliko svojega časa in

Pri tej tradicionalni prireditvi, ki naj bi služila sporazumevanju in sodelovanju med narodi, pa je vsakakor značilno, da organizatorji sicer znajo najti stike preko meje, ne znajo pa očitno tako povezavo vzpostaviti na domačih tleh med obema tukajšnjima narodoma.

prizadevanja je kot načelnik posvečal našima združnima organizacijama, Hranilnici in posojilnici ter živinorejski zadrugi. Ne bi mogli prešteti vseh tistih ur, ki jih je pokojni Lojze Milač žrtvoval za naše skupne koristi.

Njegova gostoljubnost je bila prislovična. Bil je izredno prijeten družabnik in kljub svojemu trdnemu narodnemu prepričanju je zaradi svojega širokega in trdnega značaja užival spoštovanje tudi pri ljudeh drugačnega nastrojenja. Pokojni Lojze Milač je bil navdušen lovec ter je bil pri svojih lovskih tovariših nadvse priljubljen kot odkrit, družaben in veder človek. V dobi nacističnega nasilja je tudi on moral spoznati gestapovske zapore in okusiti mnoge neveselosti.

Pogreb je bil mogočna žalna manifestacija. Številni sorodniki, znanci in prijatelji Prenarjeve družine so neopozabnemu Lojzetu izkazali poslednjo čast, ljubezen in spoštovanje. V

„Veseli tobogan“ v Celovcu

Na povabilo Slovenske prosvetne zveze bo Radiotelevizija Ljubljana svojo prihodnjo javno otroško oddajo „Veseli tobogan“ snemala v Celovcu, in sicer v petek 19. junija s pričetkom ob 14.30 uri v studiu celovškega radia.

Pri tej oddaji bo prvič sodelova-

la koroška slovenska šolska mladina, namreč otroški pevski zbor iz Bilčovsa pod vodstvom učiteljice Milke Moharjeve, nekaj mladih pevcev in deklamatorjev iz Bilčovsa, Pregrada in Šentjanskih Rut, potem več dijakinj in dijakov s slovenske gimnazije oz. iz slovenskih dijaških domov s pevske točkami in recitacijo ter dijakinja Vera Inzko iz Celovca s flavto.

Kakor že povedano, bo snemanje oddaje v petek 19. junija ob 14.30 uri v studiu celovškega radia (Sponheimerstraße 13). Prireditelj je javna ter so starši in vzgojitelji sodelujočih otrok, pa tudi drugi prijatelji naše mladine prisrčno vabljeni, da si ogledajo mlade umetnike, ko bodo nastopali pred radijskim mikrofonom in televizijsko kamero. Točen datum in čas te oddaje v ljubljanskem radiu in televiziji pa bo razviden iz sporeda, ki ga v našem listu redno objavljamo za obe ustanovi.

Kakor že povedano, bo snemanje oddaje v petek 19. junija ob 14.30 uri v studiu celovškega radia (Sponheimerstraße 13). Prireditelj je javna ter so starši in vzgojitelji sodelujočih otrok, pa tudi drugi prijatelji naše mladine prisrčno vabljeni, da si ogledajo mlade umetnike, ko bodo nastopali pred radijskim mikrofonom in televizijsko kamero. Točen datum in čas te oddaje v ljubljanskem radiu in televiziji pa bo razviden iz sporeda, ki ga v našem listu redno objavljamo za obe ustanovi.

Kakor že povedano, bo snemanje oddaje v petek 19. junija ob 14.30 uri v studiu celovškega radia (Sponheimerstraße 13). Prireditelj je javna ter so starši in vzgojitelji sodelujočih otrok, pa tudi drugi prijatelji naše mladine prisrčno vabljeni, da si ogledajo mlade umetnike, ko bodo nastopali pred radijskim mikrofonom in televizijsko kamero. Točen datum in čas te oddaje v ljubljanskem radiu in televiziji pa bo razviden iz sporeda, ki ga v našem listu redno objavljamo za obe ustanovi.

PARTIZANSKA GROBIŠČA NA KOROŠKEM

Loče

Sredi lepo urejenega pokopališča v Ločah ob Baškem jezeru stoji spomenik iz črnega marmorja. Postavljen je bil v spomin na člane Mikulove družine iz Dobja, ki so padli kot žrtve fašizma v boju za svobodo, in sicer: Pöck Apolonija, rojena 31. 10. 1882, umorjena v Lublinu 5. 3. 1944; Pöck Hanzel, rojen 6. 4. 1913, umorjen 26. 4. 1944 v koncentracijskem taborišču Dachau; Pöck Franjo, rojen 19. 9. 1906, umorjen 25. 4. 1945 v Dobju. Franja Pöcka se starejši še spominjajo kot predanega in aktivnega prosvetasa. Ko je kot partizan padel v boju z Nemci, so takratni nacistični listi zmagoslavno zapisali: *Das Ende des Banditen Böck!*

„Padel naš je zarod, tekla naša kri, prost da vstane narod, dom da naj stoji.“

Tako se glasi napis na spomeniku Mikulove družine, ki je v narodnoosvobodilnem boju žrtvovala tri svoje člane. V Ločah pa so zaradi sodelovanja v narodnoosvobodilni borbi in zaradi svoje slovenske narodne zavesti zgubili življenje v dobi nacističnega nasilja tudi še naslednji domačini:

Blenkuš Jožef, rojen 6. 9. 1914 v Podgorjahu, umorjen 22. 11. 1940 v Berlinu; Mačič Jožef, rojen 30. 8. 1904 v Rutah, umorjen 27. 4. 1944 v Gradcu; Noč Jožef, rojen 16. 4. 1926 v Rutah, umorjen 3. 7. 1944 v Gradcu.

KOT ŽRTVE SO PADLI V BORBI ZA NAS!

Bilčovs

Minulo soboto je imelo naše prosvetno društvo „Bilka“ v gosteh Delavsko prosvetno društvo iz Loma pri Tržiču, ki je našemu društvu vrnilo lanskoletni obisk v Lomu. Goste je v polni dvorani pozdravil predsednik Peter Sitter, ki je poudaril, da je bilčovskim prosvetam še dobro v spominu gostovanje v Lomu, kjer so bili deležni res prisrčnega sprejema. Predsednik lomškega društva Anton Kralj pa je izrazil željo, naj bi se prijateljski stiki še poglobili.

Za uvod je zapel lomški pevski zbor, nato pa so nas gostje iz Loma s pomočjo diapozitivov popeljali v prijazno vas nad Tržičem. Sledila je igra „Rožmarin“, ki nas je globoko prevzela s svojo vsebino, navdušili pa so nas tudi igralci, ki so svoje vloge podali zelo posrečeno. Ob zaključku prireditve nas je še razveselil godbeni ansambel iz Loma, ki je spraval v dobro voljo staro in mlado.

Po prireditvi smo se še dalj časa zadržali z gosti v prijateljski družabnosti. Ob slovesu so izrazili željo, da bi jih bilčovski prosvetasi kmalu spet obiskali v Lomu.

OBVESTILO Slovenskega planinskega društva

Slovensko planinsko društvo v Celovcu obvešča svoje člane, da si po pošti plačano članarino v članski izkaznici lahko pustijo potrditi v knjigarni „Naša knjiga“, Wulfengasse. V dokaz plačila je treba predložiti odrezek poštne položnice. **O d b o r**

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA

v a b i n a PEVSKI KONCERT

- v soboto 20. junija ob 20.00 uri v Kulturnem domu na Brnci
- v nedeljo 21. junija ob 14.30 uri pri Rutarju v Žitari vasi

Nastopil bo 50-članski pevski zbor GLASBENE MATICE iz Ljubljane pod vodstvom Pavla Miheliča, sodelovala pa bosta tudi znani prvaki ljubljanske Opere Ladko Korošec ter harmonikarski orkester iz Šentvida nad Ljubljano.

Gostovanje obeta res visok kulturno-umetniški užitek, zato so vsi ljubitelji slovenske pesmi in glasbe prisrčno vabljeni!

O d b o r

Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA —

Izpod navadne čelne komande boš prišel naravnost pod brigadno poveljstvo, ali razumeš?” se je naredil važnega dinamitar.

Preden so šli, je še enkrat ponovil načrt in razdelil naloge. Dogovorili so se tudi, kako bo, če bi padli v zaselo. Kraj, kamor so bili namenjeni, je bil minerju znan, ker je tod že večkrat miniral. Tudi Primož in Vojko sta ga poznala, ker sta se po tej progji pred vojno vozila v šolo.

Oblačno, nizko nebo nad gorami je prekrilo zvezde in robovi so se zllili s teminami. Dinamitar je potegnil uro s svetlečo številčnico, pogledal nanjo in dejal pridušeno: „Čas je, da gremo! Tišina, če nočete, da nam ne natrosijo svinca v čreva!“

Skozi redek gozd so se spuščali kakor sence. Izognili so se osamelim hišam, se spustili v grapo in se znašli v gozdu, ki je padal k reki. Kradoma so se pomikali od drevesa do drevesa. Tipali so v temo s pridušeni koraki, se ustavljali in prisluškovali v noč. Skozi drevje se je molno svetlika reka. Iz teme so razločili nasip, zgrajen v usek med strmino in vodo. Stari se je priplazil k fantoma in jima šepetal na uho zadnja povelja. Potem se je Primož s pomočnikom splazil na skalo, s katere bi trojka lahko obvladala železnico, se lahko uspešno branila ognju iz zasede in obenem varovala umik. Vojko pa se je sam plazil naprej, da bi ugotovil, če na progji ni zased.

Reka se je igrivo pretakala. V tem je bilo nekaj nevarno opojnega. Nekaj časa je prisluškoval, ko pa se niti sence niso zganile, je pobral kamen in ga v loku zagnal na nasip. Kamen se je zatrkjal, odgovorila pa je tišina. To je še nekajkrat ponovil, potem pa se je spustil navzdol, se po trebuhu plazil k nasipu in po njem na progjo. Vlegel se je, položil uho na tirnico in poslušal. Ničesar ni bilo slišati, le srce mu je vznemirjeno talklo. Potem ga je presenetil tanek, komaj slišen zvok, ki ga je prenašalo jeklo. Čakal je.

Zvok je postajal močnejši, kar je pomenilo, da se jim nekaj približuje. Urno in tiho se je zmuznil z nasipa in splezal nazaj do skale, kjer je bil dinamitar. Patrulja! Koraki, ki se približujejo. Polegli so in čakali. Miner je bil miren. V usta si je porinil zalogaj tobaka in ravnodušno čakal. Potem so se oglasili koraki po nasipu. Iz teme so se izluščile postave vojakov. Pet mož s strojnico. Ko so bili pod njimi, je nenadoma zašumelo listje, in Nemci so se ustavili. Mimo njih je prhnila žival: „Bil je samo zajec,” je polglasno dejal Nemec in odkorakali so dalje.

Ko je patrolja odšla, sta Marko in Vojko zlezla na nasip, za njima pa še drugi, ki so imeli nalogo pomagati pri odstranjevanju. Vlegla sta se na progjo in začela izpod tirnic hitro miniranjevati kamenje in pripravljati mesta za mine.

Ana se je s fantom, ki naj bi varoval miniranje, držala precej višje na pobočju. Poslušala je šume in bila nestrpna. S Primožem sta bila kakor prej. Pri njem je spala, hodila z njim in spet je bil z njo prijazen kot prve dni. Upala je, da se bo pomiril. Neko novo čustvo je jo obšlo. Hotela se mu je umakniti. Rada bi šla drugam. V globinah se je dramil strah. Najtežje je prenašala njegov temni, tipajoči pogled. Imela je občutek, da pred njim ne bo mogla ničesar skriti. In vendar jo je privlačil. Tako blizu ji je bil, ko je gledala njegov usločeni hrbet s strojnico v ramenu. Ležar je nekoliko nižje pod njo na robu in se ni niti premaknil.

Tisti, ki so minirali, so delali tako naglo, da so se kopali v znoju. Ko so bile mine položene, je dinamitar vključil žico. Vsi skupaj so se nekoliko odmaknili od proge. Šef minercev in Vojko pa sta si poiskala škrapljo, ki bi ju skrila in ju zavarovala pred drobci ob eksploziji. Spojili so se s temo in čakali. Dinamitar je položil kovinasto škatalo z vžigalno vzmetjo med noge in se zasmel skozi krošnje dreves v nebo. Neko blaženo čustvo neučakanosti ga je obšlo. Nemir, ki ga je občutil samo pri miniranju. „Pride, ne pride,

pride, ne pride, pride, ne pride,” je šepetal skozi redke in orumenele zobe, kot bi molil, da si je Vojko, ki je ležal poleg njega, mislil, da stari blede. Začelo jih je zebsti. Drgetali so in čakali. Polem so nekaj kilometrov proti mestu zaregljale strojnice, tam kjer je minirala druga skupina, kar so imeli za slabo znamenje. Dinamitar je klel obveščevalce. Davno je že minila ura, ko so bili napovedani transporti. „Nazadnje pa bo pripeljal kakšen tovorni vlak, pa še ta prazen,” je šepetal Vojku na uho, še vedno s sprožilcem v roki. „Če te strigalice ne bo, bomo mine spremenili v „nagazne”, potem pa naj odleti v zrak kdor hoče!“

Kmalu se je iz daljave zaslišalo drdranje stroja. Pogledala sta na progjo. Iz teme je pridrvela oklopna derezina in švignila mimo kakor velik hrušč. „Uh, toliko, da nisem zasukal,” je zaječal dinamitar. „Za tem hudičem mora priti vojni transport. To je izvidnik. Zdaj bomo ostali, pa če tudi bi primrzili k zemlji,” se je odločil Marko in dal zalogaj tobaka v usta.

Niso dolgo čakali. V goščavju nad njimi, koder je vodila progja, so zaslišali hropenje vlaka. Šum je prihajal z vetrom. Naraščal je, in vsi so imeli občutek, da prihaja vihar. Videli so ognjeno grivo, roje umirajočih isker, in zdelo se jim je, da drvi proti njim ogromna predpotopna žival s sijočimi zenicami. Kačasto se je zvila, kot bi se pripravila, da bo švignila mimo zasede. Vse je bilo tako nenadno, tako hitro, da so šele pozneje lahko uredili svoje viise. Zemlja je zabobnela pod udarci jeklenega ritma koles. Lokomotiva, ki je vlekla vagono, je zavozila v usodni lok tam, kjer je reka potiskala progjo k pobočju. Ko se je črna gmoča dotaknila pogleda, uprtega v konec loka, se je dinamitarjeva roka zasukala in sprožila. Pri tem je na glas vzdihnil, kot bi odvrget težko breme.

Noč so razklali ognjeni jeziki. Stroj se je vzpel pokonci kot žival, smrtno zadela v srce. V naletu se je nagnil in iz-



Gorni mož s Storžiča

Kožlaško je bilo nekoč še večje posestvo, kot je dandanes. Gospodar te kmetije je bil zelo ponosen na svojo obširno zemljo. Prav rad je rekel takole:

„Pha, pha, na moji zemlji pridejo tri fare vkup, toliko je mojega sveta!“

Res so se na Storžiču — ki je bil cel kožlaški — sfikale meje treh župnij: kapelške, jezerske in obirske.

Tam v tistih širnih kožlaških gozdovih pa je prebival gorni mož. Ta je imel najraje oglarje, češ da ti možje naredijo dosti dima in smradu po lesovih, da noben drug človek ne sili tja v gozdove, kjer je njegovo kraljestvo.

Kmečkih ljudi in pastirjev gorni mož ni maral; lovce pa je črtil kot žegnano vodo. Ker slednji so vlačili s sabo bevskačjo pse, na rami pa tisto čudno železno reč, ki je bruhala z neprijetnim pokom ogenj in bodeči svinec. Neki lovec je menda nekoč res streljal na gornega moža, ker je pač menil, da ima medveda pred puško. Od tistihmal sovražijo vsi gorni možje vse lovce po svetu.

Zagospodaril je na Kožlaškem gospodar, ki je strastno rad zahajal na lov v svoje prostrane gozdove. To se je hudovala kocinasta pošast! Ta kmet se je pa lotil tudi še nekaj drugega: sekal je drevje, pospravljajl grmovje, da bi imel čim več dobre planine in novih senoželeti, kakaj živinoreja je doprinašala lepe denarce.

Gorni mož je začel kožlaškemu gospodarju nagajati. Od blizu in daleč je nosil storže ter jih nametal po planini in senoželetih. Kmet se je molče jezil, delal dalje, trebil planine in senoželeti ter napravljajl nove pašnike. Gorni mož pa je venomer nanašal novih storžev. Konec koncev je kmet spoznal,

da se trudi zaman. Slutil je, da ga tukaj nekdo namenoma ovira.

„Kdo mi le nagaja, to bi pa rad vedel!“ se je hudoval neko pomlad, ko je premišljeval, ali se naj letos spet loti trebljenja pašnikov, planine ter senoželeti.

Tedaj pa se oglai nekdo iz gozda: „Če ugameš, ti pa povem!“

Kmet takoj spozna gornega moža. Naredi pa se nevednega in zakliče nazaj: „Celo planino, vse pašnike in senoželeti bi zasadil nazaj s smrekami, če... če... če...“

To je gornemu možu prijalo. Ni vedel, kaj bi v naglici obljubil pametnemu kmetu za takšno odločitev. Po dolgem molku je šele odgovoril kmetu: „Dobro, če držiš, kar si ravnokar rekel, boš imel na vsaki stolelni smreki skrite srebrne igle ter en zlat storžič! — Opusti pa lov!“

Kmet je res verjel gornemu možu, opustil lov in začel pogozdovati tudi prejšnje stare pašnike, ograde in končno še njive ter travnike. Postal je skop in mislil samo na tisto

prvo stoletno smreko. To je šlo tako daleč, da je tisti kmet umrl od lakote, kajti ni imel ne živine ne žita, ampak zaželeni temni gozd, v katerega je zahajal ter iskal tisto smreko s skrifiimi srebrnimi iglami in z zlatim storžem.

Iskal pa jo je vse svoje življenje zaman. Gornega moža je popadla grozna jeza. Dejal je: „Da more biti človeški rod tako lakomen in skop; tako da zaradi ničevega zlata pogine grše od živali!“

Gorni mož je hotel pravzaprav gorskemu kmetu pomagati, kajti posestvo brez lesa kaj lahko propade.

„Kožlak, Kožlak, tebi ni pomočil! Ako bi te pustil, bi prišel ob vse. Ko pa sem ti hotel pomagati, je kljub temu zaradi tvoje slabosti šlo vse v nič!“ je še zarenčal kocinasti možakar — nato pa se je zaril globoko v kožlaško zemljo ter tam notri zgradil svoj brlog spanja.

Gozdni hrib pa se ze začel dvigati in dvigati, tako da je zrasel v goro, katero še dandanes imenujejo Storžič — menda v spomin na tisti obljubljeni zlati storžič.

Valentin Polanšek

Županova suknja

Butalski župan je imel novo suknjo. Tri tedne jo je nosil na ogled po domači ulici, da so Butalci uživali njeno lepoto. Butalci so bil ponosni na suknjo in so dejali: „Mi smo mi!“

Četrty teden pa je stopil župan še proti Tepančani, naj ga vidijo še Tepančani in počijo od zavisti. Mogočno je korakal in je že premeril pol pota, pa ga je dražilo: žive duše ni bilo na cesti. Samo berača Matevža je srečal, kraj ceste je sedel, ogrnjen je bil v staro sajasto plahto in se prijazno obiral.

Bilo je to sredi polja. Tedaj pa se je nenedoma usul dež in župan je zastokal: „Moja žlahtna suknja, kaj bo rekla, če jo premoči dež! Skoda neznanska!“

Pa se oglasi berač Matevž: „Gospod župan, veste kaj, par soldov mi dajte vbogajme, pa vam posodim svojo plahto, da se ogrnete vanjo. Svojo suknjo pa dajte meni, da vam jo nesem!“

Županu se je ta beseda zdela modra in je storil tako: mogočno je vrgel beraču miloščino, slekel svojo žlatno suknjo, da jo nese berač, sebe pa je zavil v sajasto beraško plahto. Dež je lil kakor iz škafa in se je župan žuril nazaj proti Butalam, tako da je berač Matevž komaj za njim korake lovil.

Še preden je dospel župan do prvih butalskih koč, že je bil moker skozi plahto in skozi vse, kar je imel pod plahto, do kože in kosti, in v škornjih mu je stala luža. Pa je dejal: „Hvala bogu, da imam plahto in nimam suknje, bo vsaj žlahtna suknja obvarovana plohe!“

Pa se je ozrl po beraču in je videl berača ogrnjeneza z žlahtno svojo suknjo in je bila kakor mokra cunjka, spred in zad je od nje curljalo. Tedaj se je zavzel župan. Ustavil se mu je korak, desni kazalec je uprl v čelo in napel možgane, da je kar zaškripalo. In je dejal:

„Sedaj res ne vem, čemu sem sajasto plahto nosil jaz in čemu je žlahtno mi suknjo nosil berač Matevž; od sajaste plahte mi je posvinjana še vsa druga obleka. In ne vem, zakaj sem pravzaprav temu falotu, beraču Matevžu, še cel groš dal vbogajme!“

Fran Milčinski

Skromen dar za Masaku San

V majhni japonski hiši z majhnim japonskim vrtom živi Masaku, mati Masaku San. Poznajo jo vsi v tej četrti mesta na robu starega, lepega Kiota.

Masaku San je po ves dan sama, ker so njeni sinovi v šoli, pa tudi mož je profesor. Dela po hiši ali se ukvarja z rožami v vrtičku, ki je komaj večji od nekoliko večje sobe. toda zelen in poln prilikkavih japonskih sadnih drevcev.

Čez zid okrog hiše pogleda včasih glava otroka iz sosesčine. „Kaj delaš, mama Masaku San?“ radovedno pa tudi navihano sprašujejo otroški glasovi.

Masaku San, gospa Masaku, jim zmeraj prijazno pokima in se zahvali za vprašanje. Brska po gredicah in pobara otroke, če so zdravi, kaj se igrajo, ali ubogajo svoje mame.

Dan pomladnega enakonočja je bil za Masaku San radostno presenečenje. Zjutraj je na vratih našla zataknjeno vejo z rožastimi breskvinimi cvetovi, na nji pa velik oranžen lampijon iz svilenega papirja. Misleč, da so vrata okrasili sinovi že sinoči v pozdrav pomladi, kot je

star japonski običaj, je šla v gornje prostore, da jih prebudi in se jim zahvali. Toda sinovi, kakor tudi mož, so bili presenečeni in so priznali, da so pozabili na prvi pomladanski dan.

Po zajtrku, ki je bil slovesnejši kot navadno, je šla Masaku San počivat na vrt. Med vejami so se rumeneli lampijoni, na vsakem gymu pa so bile privezane papirnate pentlje, kot je običaj.

Masaku San je obstala in se začudeno smehljala. Tedaj so jo s starega zidu zmotili otroški glasovi. Ozaljšane glavice, rdeča lička in čista pražnja obleka je dopolnjevala podobo prvega pomladnega dneva.

„Kako se počutite, Masaku San? Kaj delate?“ so otroci začebljali kot vrabci.

Tedaj je Masaku San povabila male sosede na vrt. Seveda so se z največjim veseljem prekobalili čez zid, vendar so še naprej molčali o svoji pomladni „zaroti“.

„O, kako lepo je danes pri Vas, Masaku San!“ se je začudil deček z debelimi naočniki in navihano pomežiknil drugim.

„Pomislite, ljubi otroci,“ je rekla Masaku San, „ponoči je nekdo okrasil vrt in hišna vrata, pa ne vem, kdo je bil tako dober in pozoren, da bi se mu zahvalila.“

Dečki so se na skrivaj drezali in se razposajeno smejali.

„Mi vam bomo povedali, kdo je to naredil!“ je pomenljivo rekel deček z naočniki.

„Tale, poglejte jih!“

Masaku je bila na videz presenečena in je nežno objela črnolase glavice.

„Tako, sedaj pa bitro na kolčel!“ jih je povabila.

Otroci so veselo začebljali, stekli pred hišo in se sezuli, kajti na Japonskem ne greš s čevlji v hišo. Ko so se sladkali z riževimi dobrotami, je deček z naočniki slovesno izjavil, da je Masaku San vsekakor zasluzila to pomladno presenečenje.

„Še nikoli nas niste spodili z zidu, še nikoli nas niste tožili staršem, čeprav vas nadlegujemo vsak dan,“ je rekel mali govornik in se usedel.

Masaku San si je na skrivaj obrisala oči z rokavom svojega prazničnega kimona.

PREGOVORI

- Spoznavaj sam sebe. (Stara Grčija)
- Kjer je sloga, tam je zmaga. (Stari Rim)
- Še noben mojster ni padel z neba. (Avstrija)
- Suši seno, dokler sije sonce. (Anglija)
- Kdor dva zajca lovi, nobenega ne ujame. (Francija)
- V kletki slavec ne poje. (Hrvatska)
- Med spanjem nihče ne lovi rib. (Italija)

Noč

Sonce rumeno goro zeleno zadnjič poljubilo je. V krilo temine hribje, doline tiho zavili so se.

Tam na iztoku pa na oboku luna prikaže glavo. Bolj se užiga, vedno bolj miga zvezdic prijazno zlato.

Simon Jenko

Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA —

tiril. Pognal se je po strmini med drevje, kot bi hotel uteči. Vagoni so se razbijali, slišati je bilo, kot bi lomil žive kosti. Kosci kovine in kamenja, pomežani z zemljo, so hušknili prek glav. V silnem pišu je vzdrhtelo drevje.

Jeklena pošast se je ustavila na rečnem dnu, vagoni pa so se še vedno prekucevali drug čez drugega. V vodi so zagledali kolesa lokomotive, ki so molela kvišku kot posekane noge.

Sele potem so zaslišali vik in krik izpod ruševin. Tema se je zgostila v očeh.

Stari dinamitar je vstal in si obrisal potno čelo. Kaplje so mu brazdale razorani obraz, silile v oči in v kocinasto brado. Usta so bila grenka in suha. Potegnil je vrstico in jo pomolil pomočniku. „Dopolnjeno je! Gremo! Namotajta!“ Vsi so molčali in ga posnemali. Brez naglice so lezli za njim v breg. Nekoliko više se je Primož mrzlično tresel, oprt v strojnico. Travnikarjev pa je razpel pas z naboji.

„Marko, ali naj užgem? Skačejo ven iz vagonov.“

„Ne, nili strela,“ je odsekal stavec in krevljajl dalje v strmino. „Vsi za mano! Počasi in tiho, dokler je zmeda!“

Pomočnika sta mimogrede navijala vrstico. Primož, ki je drhtel od nenadnega vtisa, se je stežka obvladal in popustil minercu. Umikali so se prav tja, od koder so prišli, brez naglice, ne da bi en sam strel padel nanje. Spodaj je nekaj raket zaprosilo za pomoč. Svetloba je pridrtela skozi veje, vendar jih niso mogli opaziti, ker jih je skrivalo drevje.

Daleč od proge so zasopli počivali. Primož se je naslonil na mitraljez in očitaloče vprašal:

„Zakaj nisi pustil streljati? Vlili bi jim še malo strahu v kosti in jih še nekaj pobili.“

Iz teme se je oglasil dinamitar: „Bodimo zadovoljni! Vedel sem, da boš očital. Na to sem čakal! Mlad si, pa ti bo jasno, če boš razumel, kar ti bom povedal. Nikdar in nikoli

si ne želi več, kot je dovolj! Kaj hitro se zgodi, da dobiš preveč. Naš napad bi jim vlil poguma namesto strahu. Uspeha pa bi bilo bore malo. Samo eden od naših naj bi bil ranjen, pa bi nas tako zamudil, da bi nas lahko obkolili, ali pa bi nam presekali pot zasledovalci. Tako pa so ostali spodaj, zmedeni, sami in negotovi. Tudi vojna ima svoja zlata pravila, ki niso napisana v nobenih knjigah. Drži se skromnosti! Kdor jih nima v glavi ali v nosu, kot pravimo, ta jih ima v petah. Ali pa ga slej ali prej spametuje nekaj dekagramov svinca v trebuhu. Vem, ti si si mislil, Primož, da se Marko boji za svoje trhle kosti. Tako je. Bojim se. Kadar jih bom prodal, jih bodo švabi ali beli drago plačali. Vse, kar jim dajem, je samo predujem. Velik račun imam z njimi.“

Potem se je iz teme pod pobočjem v gozdu pokazala hiša. Marko se je odločil, da bodo tu proslavili svoj uspeh. Začel je tarnati, da je utrujen, da ga zbada v križu, da mu prede v želodcu, ga zvija v črevih in da se ga polasča o-motica. Kar opotekati se je začel in se loviti na palico.

Vsa v skrbeh je priskočila Ana in prijela moža, ki je nevarno zanihal, za roke. Ponudila mu je zdravila.

„Ne, ni treba,“ se je zahvaljeval dinamitar. „Tamle, v listih hiši imajo zdravila zame in za vas,“ je kazal z roko. Vojko in Primož sta se spogledala.

„Ali se ti ne zdi, da smo preblizu proge? Vse je pokonci. Lahko nas stakne kakšna nemška patrolja,“ je oporekal Vojko, nevoljen zaradi Markove predrznosti.

Dinamitar pa se mu je zarežal.

„Vsi vaši pomisleki so pravilni. Vendar mi pravi moj nos, da je prav od te hiše umik idealen. No, tudi prav. Če se spremstvo boji, gre lahko lačno naprej na Jelovico. Minerci pa se bomo ustavili tu. Hiša mi je dobro znana.“

Vedela sta, da se stari ne bo vdal, zato so zavili k domačiji. Tiho so trkali na okna, kljukali po vratih in prosili,

naj jim odpro. Hiša je molčala. Slišali so jih smrčati v izbi.

„Jaz poznam te kulake skopuške. Ti nam ne bodo odprli,“ se je jezil Vojko in močnejše potrkal po oknih.

Marko pa je rekel: „Meni še niso ostala slovenska vrata zaprta. Boš videl, kako bomo zbezali murne iz postelj. Samo stopi z menoj!“

Tik pod oknom se je minerec oprl na palico in z debelim, grozečim glasom dejal:

„Tovariš komisar, ali si prepričan, da je to hiša tega belega izdajalca? Prav, pa postavimo mino pred vrata. Naroči vsem, naj stopijo v stran!“ Kmalu potem se je v hiši nekdo oglašil in začel spraševati, kdo budi poštene ljudi sredi noči. Prižgali so luč in ženska srednjih let je prišla k vratom. Že pri vratih jih je hotela odpraviti, zato jim je rekla, da tod vsako noč prihajajo Nemci. Stopili so v hišo in Marko ji je naročil, naj zatemni okna.

Primož je s strojnico in pomočnikoma ostal zunaj v zasedi. Vedel je, da zdaj praznih rok ne bodo odšli na Jelovico.

V izbi je Marko nastopil važno kot pomemben človek. „Ženske,“ je nagovoril tisto, ki je prišla odpred in še eno starejšo, ki ji je prišla pomagat odganjati, „niti besede o Nemcih! Mi smo brigada. Pokličite gospodarja, ker z vami zgubljam besed in čas! Pet minut pred dvanajsto, ko Nemcem teče voda v grlo, zgubljate glavo in se bojite naše vojske. Sram vas bodi!“

Končno je prišel možak srednjih let, malo bled in upadel v obraz. Začel se je izgovarjati, da je bolan in kazati po telesu vsa mesta, kjer ga napada bolezen. Marko ga je nezaupljivo motril. Potem pa je prekinil njegovo gostobesednost:

„Prihajam v imenu štaba, da vas mobiliziram za vojsko. Govoriš, da si bolan. Mene poglej, lahko bi bil tvoj oče,

OTROK IN VODA

Kmalu bo prišlo poletje. Vsa družina se veseli počitnic ob obali ali vsaj izletov s kopanjem, posebno otroci. Le malo otrok je, ki bi se jim čofotanje in igranje po vodi upiralo, nekateri pa se vode res boje. Zakaj je treba te otroke priganjati, da gredo v vodo, ko je vendar večino otrok težko zadržati od vode ali spraviti iz nje? Mnogokrat so tega krivi odrasli ali celo starši. Morda je kdaj otroka kdo porinil v vodo, otrok je požrl veliko vode, in odtlej se je boji. Ali pa se je morda kak preveč vnet in častihlepen očka hotel pobahati, da njegov dveletni sinček že zna plavati, in ga je brez primerne priprave silil k plavanju s prigovarjanjem ali celo s silo.

Kako napačno je otroka siliti v vodo in ga s tem prestrašiti! Veselje do plavanja zbudimo v otroku samo v igri in z dobrim zgledom. Prehod s suhega na mokro ne sme biti nasilen. Najbolje storimo, če otroku pustimo, da na kopnem začeto igro nadaljuje v vodi. Za najmanjše bo prehod lahek, če bodo s svojo najljubšo igračko lahko skakali po plitvi vodi, npr. z žogo, gumijasto lutko ali kanglico. Pri tej igri pride tudi včasih nossek pod vodo, ne da bi se otrok tega ustrašil. Pri teh igrah morajo odrasli sodelovati: otroku naj npr. pokažejo, kako iz kanglice priteče slap, otrok naj z dna pobira kamenčke z rokami ali s spremembo s prsti na nogici, kar je obenem že majna nožna telovadba. Mnogoter se tudi igre z žogo; koliko veselja in smeha povzročijo. Glavno je, da otrok pri teh igrah v vodi čuti, da ga odrasli varujejo.

Tudi večjim otrokom daje voda dovolj zabave, npr. tekmovalne: kdo se lahko tako močno odrine, da leže na vodi doseže nasprotni rob bazena; kdo skoči najdalje v vodo; kdo prinese žogo iz vode. Pri tem naj otroci vadijo pravilno dihanje. Otroku naj globoko vdihne, vtakne glavo pod vodo in izdihne in pri tem napravi vesele vodne mehurčke. To pa je že prvi korak v plavalnem pouku. Tudi najbolj plah otrok se bo tako privadil vode. Koliko manj nesreč bi bilo, če bi se ljudje že v otroških letih seznanili s tem elementom in s tehniko reševanja iz vode.

V deželi barv

Slikanje je povezava lepega s koristnim. Lepega, ker nam pravilna izbira barv razveseljuje oko, koristnega pa zato, ker z barvno prevleko zaščitimo predmete.

Za slikanje potrebujemo: 1. barvo, 2. čopič, 3. spretnost, 4. okus, 5. značaj in 6. predmet, ki ga hočemo poslikati. Slikanje je opravilo višje vrste. Zanj potrebujemo poleg vsega naštetega tudi ljubezen in predanost. Ker manjkata ti dve lastnosti, postane slikanje pleskanje.

Pri izbiri barv nimamo sicer nobenih predpisov kot pri plinu ali elektriki, vendar vladajo tudi tukaj zakoni, in to so zakoni harmonije in estetike, ki jih ne smemo nezakonovani prekoračiti.

Zelo preprosto je poslikati omaro z bojnimi

barvami in jo tako spremeniti v nakazo, ki nam poruši celotno harmonijo v stanovanju. Da bomo predmete zares harmonično uglasili, potrebujemo poleg okusa tudi nekaj osnov o barvnih učinkih, ki niso samo optični, temveč precej tudi psihološki.

Barva je za človeka prav tako važen življenjski element kot hrana ali zrak. Harmonično uglasena in pravilno dozirana barvitost okolice stopnjuje pri nas občutek zadovoljstva, medtem ko vzbuja barvna prenasajenost ali pomankanje barv v nas neugodje in melanholijo. Človek, ki preživlja svoje dneve v sivo poslikanih sobah, postane otožen. V rdeče pobarvanih spalnicah spimo nemirneje kot v zelenih. Modra soba nam nenehno vsiljuje občutek, da moramo zakuriti; v modrih sobah dobimo dosti prej nahod kot v rumenih.

Med najznačilnejše optične učinke spada občutek bližine, ki nam ga vsiljuje intenzivna oinobrovo rdeča barva. Nasprotje temu je kobaltno modra barva, ki nam daje izrazit občutek oddaljenosti. Oranžna barva je topla v vsej svoji prelesti kompaktno. Koruzno rdeča daje občutek prostornosti.

Razlikovanje učinka toplih in hladnih barv je zelo važno za praktično uporabo. Topli barvni otenki z velikim odstotkom rumene barve napravijo stene kljub pomankanju sončne svetlobe tople. Hladne barve — modra, zelena in vijoličasta — pa blažijo sončno prijeko v južno ležečih prostorih.

Važen za nas je fenomen, da imata lahko dve barvi, ki sta druga poleg druge, zelo močan medsebojni vpliv, in to tako po učinku kot po barvnih otenkih. Oranžna barva na rume-

DROBNI NASVETI

■ Pomečkanih gub na krilu ni treba vselej likati. Dovolj bo, če jih boste zdrgnili z vlažno gobo in obesili krilo čez noč k odprtemu oknu.

■ Najlonke bodo trpežnejše, če jih boste pred prvo uporabo potopili za 12 ur v mrzlo vodo.

■ Madeže od apna čistimo s kisom, potem pa predmet splaknemo z vodo.

Poskusite!

JAJČNIK Z BELUŠI

Šop belušev, slan krop, 3 dkg maščobe, 2 žlici mleka, sol, 2 jajci, zeleni peteršilj.

Beluše povežemo z vrstico in jih skuhamo v slanem kropu. Dobro ocejene narežemo na široke rezance. V ponvi razpustimo maščobo in vlijemo vanjo z mlekom in soljo raztepeni jajci. Ko jajca zakrknajo, jih razdrobimo, potresemo s peteršiljem in beluši in ponudimo na vročem krožniku.

ZGUBLJENA JAJCA PO ITALIJANSKO

Riž, maščoba, slan krop, 3 do 4 jajca, 3 zajemalke paradiznikove omake, zeleni peteršilj in sir.

Dušen riž naložimo na oval. Na riž položimo zgubljena jajca in jih prelujemo s paradiznikovo omako. Vse potresemo s sesekljanim peteršiljem in nastrganim sirom.

GNJATNI PONVIČNIK

2 dkg surovega masla, 2 jaci, 5 dkg gnjati, mleko, 2 žemljici, 2 dkg drobtin, muškati orešček, sol in maščoba za pekač.

Surovo maslo umešamo, dodamo rumenjaka, sesekljano gnjat, v mleku namočen, ožiti in sesekljani žemljici, drobtine, začimbe in trd sneg iz beljakov. Narahlo promesimo. V pomaščenenem pekaču spečemo 3 cm visok ponvičnik in ohlajenega narežemo na kocke.

JAJČNE REZINE

2 dkg maščobe, 4 tanke rezine kruha, 4 žličke mleka, 8 dkg trdega sira, 4 jajca in sol.

V pomaščeno ponev zložimo kruhove rezine. Vsako rezino pokapamo z žličko mleka in na debelo potresemo z nastrganim sirom. Nato na vsako rezino previdno ubijemo po eno jajce in solimo. Pečemo toliko časa, da se beljaki strdijo.

ni podlagi učinkuje bolj rdečkasto, na rdeči osnovi pa bolj rumenkasto.

Notni ključ za simfonijo barv: Upoštevajte, da je kontrast eden od najvažnejših elementov barvne kompozicije. Kontrast dosežemo tako, da postavimo nasprotujoče si barve eno proti drugi ali če združimo temne in svetle ali mrtve in živahne barve. Če hočemo izbrati za objekt, ki ga hočemo poslikati, različne nasprotujoče si barve, nam je zakonitost komplementarnih barv še najvarnejši vodnik. Lotimo se problema praktično in naslikajmo na periferijo kroga v enakih presledkih 3 osnovne barve: rdečo, rumeno in modro. Zmešajmo 2 od teh barv, in dobili bomo barvo, ki je osnovna barva, ki je nismo dodali, nima. Mešanica plave in rumene barve da zeleno — zelena je torej komplementarna barva rdeči. Naslikamo jo torej nasproti rdeči barvi. Če nadaljujemo delo po istem postopku, stojijo na koncu: zelena barva nasproti rdeči, vijoličasta nasproti rumeni in oranžna nasproti rdeči, vijoličasta nasproti modri.

Strah pred šolo

Seveda vse to vnaša nemir v življenje staršev. Kaj je treba storiti, da pomagamo otroku, ki ima težave pri učenju? Kako ga rešiti strahu pred izpraševanjem in pisanjem šolskih nalog?

Vsekakor je najpomembnejše, če starši store že v samem začetku tako, da do vsega tega ne more priti ali pa vsaj poredkoma. Nujno je, da starši otroku pomagajo že od prvega šolskega dne. Te pomoči ne smemo razumeti tako, da starši namesto otrok delajo domače naloge in podobno, pač pa da so oni tisti, ki morajo otroka naučiti, da bo redno opravljal svoje šolske dolžnosti. Prav tako je treba naučiti otroka, da načrtuje svoje delo, starši pa so tu zato, da ga nadzorujejo, da pregledajo vsakodnevne naloge in da mu pomagajo pri snovi, ki jo otrok težje dojema.

Priznati moramo, da velika večina staršev ne dela tega. Prav zato nastopi pri otrocih strah pred izpraševanjem, v družini pa mučno ozračje zavoljo teh nevednosti.

Če že pride do težav, so starši tisti, ki morajo otroku priskočiti na pomoč. Vendar ravnajo ponavadi narobe: namesto da opogumljajo otroka, ki je že ves prestrašen, mu očitajo nezmožnosti, da bi si pravočasno osvojil znanje. Nekateri starši celo grozijo otroku s posledicami. Pravijo mu, da ga bo že učitelj „naučil pameti“, da bo pri pisanju naloge „zagotovo dobil slab red“, „ker si boljšega ni zaslužil“, da „ne bo nič iz njega“ in podobno.

Vse to izzove prav nasproten učinek, kot si ga želijo starši: otrok postane še bolj razburjen, v njem pa se razvije ogorčenje zoper roditelje; otrok čuti, da je v najhujših trenutkih ostal sam.

Namesto očitkov je koristnejše, če starši spodbujajo otroka k delu in učenju, ne pa, da izgubljajo čas s tarnanjem in grožnjami.

Otroku je treba pomagati pri organizaciji učenja in utrjevanju znanja. Poudarjati je treba, da je pridobljeno znanje pomemben korak pri pridobivanju dobrih redov. Otroku naj ve, da bo osvojil dobre ocene le z vztrajnim učenjem. Dan pred pisanjem šolske naloge je treba otroka bodriti, mu svetovati, pojasniti mu, da ni vzroka za strah, če se je potrebno naučil, razložiti mu, kako naj se zbere pri pisanju, da bo svoje delo opravil kar najbolje. Le tako — z obojestransko zavzetostjo — bo naš šolski otrok pri svojem delu dosegel lepe uspehe.

Ste zmožni za planine?

Če ste namenjeni v planine, preglejte prej najtežje vzroke mnogih gorskih nesreč.

● Pomanjkanje vaje, nezadostna aklimatizacija, ki lahko traja tudi do 10 dni.

● Pomanjkljiva oprema in obleka.

● Precenjevanje lastnih zmožnosti.

● Nepravilna prehrana med vzpenjanjem (prepozno podnevi, premnogokrat, premasno, prehitro, premalo slano in premrzle pijače).

● Dodatno preobilno naložena prtljaga.

● Prehitra sprememba med dolino in hribi, pomankanje kisika.

videl zgrmeti vlak s proge." Potem jim je pravil, kako je pred vojno nekaj let prosil, da bi prišel k železnici za strojevodjo. Ker je bil član Sokola in zapisan, da je pod vplivom rdečih, ga niso vzeli.

„Ha, ha,“ se je zakrohotal dinamitar, že nekoliko okajen. „Niso te marali buržuji k železnici. Že takrat si dišal po rdečih. Tudi mene niso marali. Ne pri železnici ne v rudniku in še v kamnolomu ni bilo dela zame. Stradaj! Pot pod noge in od hiše do hiše; pa še v zaporu povrh. Najdlje so me pustili v kamnolomu, in še to le zato, ker sem znal položiti mine tako, da je kamenje kar stakalo. Pa še tam so me staknili, ker sem govoril čez diktaturo, in lisice na roke. Zandarji so me gnali skozi vas kakor medveda, uklenjenega na verigo, in trop otrok je plesal okoli mene. Drugega nisem znal ko udrihali čez gosposlo in lumparijo, pa so me s silo hoteli napraviti za komunisto,“ jim je pripovedoval dinamitar, medtem ko je Ana pripravljala jedila.

„Dekle, kar zasukaj se in nareži! Prav tak kos mesa kakor kruha. Vsega in vsakemu! Da si bo zapomnil napad na vlak in da boste povedali tovarišu Orlovu, kako Marko skrbi za svoje. Zame je pa steklenica, da si oplaknem okus po žveplu iz ust in dušo.“

Ana je postregla fantom. Plamen se je razgorel, jedli so z velikim tekotom in poslušali dinamitarja z odprtimi očmi. Primož je vedel, da so izredni trenutki, kadar je Marko govoril o sebi. To noč je imel svoj dan. Vlak v reki, Ano pred seboj, ki ga je spominjala na mladost, in fante, ki so ga gledali kot boga in ga imeli radi. Ponosen smehljaj se mu je sprehajal okoli ust in oči so mu gorele.

„Kamnolom. Vsi kot eden so bili zame, jaz pa zanje. In tudi skala. Da jo kolješ! Kamen, ki ga klešeš! To je bilo nekaj zame! Rušiš nekaj, kar se ti upira, kar je navidezno

trdno in neuničljivo. Potem pa se razleti v prah in kamenje. Jaz sem v tem delu užival, pa mi še tega niso pustili. Za mrežo bi jim usahnili. Zato sem ušel in se kot slepi potnik na Sušaku vtihotapil na ladjo. V Južni Ameriki pa sem se izkrcal.“

Svetlikalo se je v krošnjah, ko jim je Marko še vedno razkladal svoje doživljaje s pomorskih poti, prigode z brazilskih pamp, ko so ga tihotapci živine vzeli medse in ga hoteli napraviti za svojega vodjo; kako jim je pobegnili, kako je bilo v Indiji in potem na polji v domovino, ki jo je ugledal spet tik pred polomom.

9

Mesec je tonil v bledikavo jutro, ko sta se stari Travnika in ostromrelec Vojko kot dve senci priplazila skozi goščavo v bližino naselja. Starec, ki je vodil, se je plazil kakor lisjak in se razgledoval med temačnimi debli in grmovjem, da ne bi izgubil smeri do mesta, kamor je hotel pripeljati fanta. Možu so se rane zacelile, v duši pa ga je žgalo sovraštvo. Sin, ki ga je obiskal na Jelovici v bolnici, mu je naročil, naj le spravi belogardista Tišovca s poti, ker ta ne bo odnehal, dokler domačija ne bo požgana. Nekaj dni se je skrivaj pri sestri v dolini, dokler niso poizvedeli, da je belogardist vsako jutro na straži. Doma ni imel več mirne noči. Tinca je iz doline pripeljala novega psa, ki je zalajal, če se je zajec premaknil pod hišo. Kadar se je pes oglasil, je Travnika vstal, spal je navadno kar oblečen, in se pobral v grapo, v bunker. V hišno skrivališče ni zaupal Mama in Tinka pa sta se vdali v usodo. Namenili sta se, da spomladi odideta v dolino.

(Dalje prihodnjič)

Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA — Tone Svetlina: UKANA —

pa mi že druga zima teče v hosti. Za vse bolezni imamo zdravnika. Tudi tebe bomo ozdravili," je osorno dvignil glas.

„Gospod, tovariš, partizan. Imam potrdilo od zdravniaka!“

„Mi pa ne časa,“ ga je zavrnil Marko, ki je postal nestrpen.

Medtem je izvlekel potrdilo iz listnice in ga s tresočimi rokami pomolil Marku. Sedaj sta se tudi obe ženski trudili okoli njega, naj jim za božjo voljo pusti doma bolnega skrbnika družine. Šele ko je gospodar omenil, da jim bo dal vse, kar imajo pri hiši, samo da ga pustijo doma, se je dinamitar omečil in se nasmehnul.

„Dobro, fantje, pa mu verjamimo!“

Mož je izginil in kmalu so vsi trije nanosili polno mizo dobrot, kruha, mesa, zaseke, krljev in dve steklenici žganja.

Natrpali so si nahrbtnike. Tudi za fiste, ki so stražili, je bilo dovolj. Potem so se poslovili, se spustili čez dolinico prek ceste in se zgubili v gozdu. Njihov odhod je spremljal zadovoljni minerjev hehet.

Po dveh urah hoda so se ustavili ob samotni oglarski koči na Jelovici. Dinamitar jim je zagotovil, da so tu varni brez straže, ker on v tej koči, kadar minira progo, vedno počiva. Zakurili so ogenj in posedli okrog kamnitega ognjišča. Marko je nagnil čutarico. Z zadovoljstvom jo je ponudil naprej in spregovoril:

„Na to, kar so to noč videle moje oči, moram biti pijan. Precej vlakov sem že videl, kako so iztirili, toda tale je bil čez vse imeniten. Še okopali so se v reki. Bilo je prekrasno!“

Peter mu je segel v besedo: „Moje oči pa še niso videle kaj takega v življenju. Vso vojno sem si želel, da bi

za oddih in razvedrilo

V našem kraju je bila poleg vseh ustanov tudi sodnija, kjer je služboval sodnik.

Gospod sodnik je bil sicer majhen, imel pa je velik ugled zaradi svoje natančnosti in resnicoljubnosti. Natančen je bil tudi v svojem osebnem življenju. Imel je lepo opremljeno stanovanje in ker je bil

obe sta se trudili po svojih najboljših močeh ustreči gospodu sodniku. Kaj se ve, ... hm ... sodnik je bil samski, mogoče bi se pa lepega dne le premislil ...

Zelo rad je vabil k sebi prijatelje na tarok ter jim točil pristno vino iz odmašenih tričetrtlitrskih steklenic. Bil pa je tudi lovec in imel eno

ložil načrt Jožku in ženi, predvsem Jožku, ker je sklenil, da bo Jožek sodeloval. Obema pa strogo naročil, da ostalim v družini ne smeta ničesar črhniti.

Tako se je pojavil Krpač pri sodniku z novico, da že dalj časa v borovju nad svojo kmetijo zalezuje divjega petelina. Menil je, da če

ju so se počasi začeli luščiti iz teme. Krpaču se je zazdelo, da je nastopila primerna svetloba in je sodniku, ki je čakal s prstom na sprožilcu, mignil in pokazal smer: „Zdaj.“ Sodnik si je tudi mislil, zdaj ali nikoli in ustrelil. Z velikega borovca je na tla nekaj zamolklo priletelo. „Gospod sodnik, ustrelili ste ga,“ je zavpil Krpač. Sodnik je bil medtem že pokonci in hitro ubiral proti kraju, kjer je slišal padec. Krpač pa za njim. Prišla sta pod borovec in na tleh je ležal — poln nahrbtnik. Krpaču, ki je stal za sodnikom, je kri v žilah zledenela. Ni se ne premaknil, še manj spregovoril. Res je, da je bil sodnik kratkoviden, toliko pa spet ne, da ne bi ločil divjega petelina od nahrbtnika. Gospod sodnik se je počasi sklonil, olipal nahrbtnik, ga odvezal in potegnil iz njega velikega, lepega petelina. Ogledoval ga je in ogledoval, počasi so se začele črte na njegovem obrazu spremenjati, kakor da se mu nekaj jasni. Začel se je rahlo nasmihati, nato smehljati, tako da se je njegov smeh sprevrgel v pravi krohot. Tolkel se je po kolienih, skočil h Krpaču, ga večkrat lopnil po rami: Ho, Krpač, tale pogrnacija se ti ni čisto obnesla, zaslužil si pa nagrado.“ Ob očitnem veselju sodnika se je odtajal tudi Krpač. Skesano je priznal, da se je bal, da bo gospodu sodniku tudi to pot spodletelo, zato je petelina ustrelil prejšnji dan ter je Jožka s petelinom prej kot sta odšla, spravil na borovec in mu ukazal: „Kadar bo gospod sodnik ustrelil, spusti petelina dol.“ Sodniku pa je pokazal, da naj meri v drevo zraven borovca, ker se je bal da ne bi sodnik zadel Jožka. Seveda, kako je kljub Krpačevemu naročilu padel petelin z drevesa v nahrbtniku, Krpač ni vedel, zato sta s prijaznim prigovarjenjem spravila z drevesa še Jožka, da ga je gospod sodnik „zaslišal“.

Takrat, ko je nahrbtnik padel z drevesa, je tudi Jožek otrpnil, zato so se mu, ko je bil že na tleh, solze od prestanega strahu usule kot ploha, da je komaj povedal: „Ko me je oče spravil gor, je bila tema in sem zadrževal ter se zbudil tisti hip, ko je gospod sodnik ustrelil. Tako

sem se ustrašil, da mi je nahrbtnik zlezel iz rok prej, kot sem utegnil potegniti petelina iz njega.“

„Nič zato, nič zato, Jožek,“ ga je tolažil sodnik, sprevidel je namreč, da so vsi skupaj želeli samo to, da bi se tudi njemu enkrat nasmehnila lovska sreča. Zato je Krpača res lepo nagradil. Jožka pa, kadarkoli je še prišel h Krpačevim, ni nikoli pozabil podražiti: „Kako Jožek, po trebuščku še kaj črviči?“

Petelina je obesil doma v dnevni sobi in kadar ga je pogledal, mu je bilo toplo pri srcu.

Anica Bogataj

„Lovska sreča“

še samski, čeprav v zreli moški dobi, je imel kar dve služkinji. Prvič, da se je s tem rešil hudobnih jezikov, drugič pa, ker jih je lahko plačal. Pravzaprav je bilo še drugače, imel je kuharico in služkinjo. Skrbeli sta za vzoren red in dobro hrano, pa vendar ne tako dobro, da bi pedantnemu gospodu sodniku ne bilo treba včasih pa včasih obrisati kakšen prašek in sneti pajčevinico ali svetovati, da se recept za to ali ono jed spremeni. Sploh je bil zelo poučen v gospodinjstkih stvarih. Joj, kako je bilo kuharici in služkinji hudo, kadar sta bili pokarani, kajti

edino željo, da bi uplenil divjega petelina. Dal bi ga nagačiti z razprostrtim repom kot pahljača, posadil na vejo, obraslo z mahom in obesil v dnevni sobi, ravno nad mizo, kjer so igrali tarok. Prijatelji bi petelina vselej znova in znova občudovali in seveda tudi lovca.

Na lov je hodil v vas, ki je bila uro daleč od mesteca. Oglasil se je vedno pri kmetu Krpaču, ki je bil sam tudi lovec in je imel številno družino. Kadar je sodnik prišel, ni nikoli pozabil obdarovati otrok, posebno najstarejši Jožek mu je bil pri srcu, ker je bil silno bister in čvrst fant. Skočil je že skoraj prej po vsako stvar, kot je sodnik utegnil povedati, kaj rabi. Sploh se Jožek ni ganil od gospoda sodnika, dokler je bil na lovu. Da pa se sodniku v dolgih letih še vedno ni nasmehnila lovska sreča, je bil vzrok v tem, ker je bil zelo kratkoviden. Naj sta se Krpač in Jožek še tako trudila, da bi mu pripodila kaj pred strel, je bilo zastoj, sodnik je s svojo najboljšo puško z daljnogledom ustrelil mimo.

Krpaču, ki je dobro poznal sodnikovo skrivno željo, je poslajalo nerodno, počutil se je odgovornega, krivega za sodnikov brezuspešen lov. Začel je premišljevali, tuhtati, trl si je možgane. Nekoč pa, ko je sam sedel v lovski zasedi, se mu je posvetilo. Pozabil je, da se ne sme ganiti in je skočil pokonci: „Jo že imam, da, tako bom storil!“ Nemudoma se je odpravil domov, raz-

bi gospod sodnik imel čas in bi prišel še isti dan. Prespal bi pri njem in zjutraj zarana bi se odpravila. Morda, no ja, skoraj gotovo bi petelina dobil. Sodnik je imel čas, saj s tem je Krpač zadržano računjal in pod noč je prišel. Potem, ko je vsak otrok nekaj dobil in se je porazgovoril z njimi o njihovih otroških problemih, posebej še z Jožkom, je odšel spat. Jutri bo treba zgodaj vstati, je odločil, naporno bo. Priznati je treba, da tisto noč nobeden ni imel prav trdnega spanja.

Bila je še tema, ko je Krpač potrkal na vrata sodnikove izbice. Potiho sta se odpravljala, kakor da bi že v hiši s preglasno besedo ali kretnjo imela odpoditi petelina. Ko sta bila že pri vežnih vratih, se je sodnik spomnil: „Kje pa je Jožek? Žalosten bo, če ne gre z nama, vselej je šel.“ Krpač, ki se ni nadejal, da se bo sodnik spomnil Jožka, je skoraj zajecjal: „Jaaa ... saj res ... Jožek. Eee ... mati, kje pa je Jožek?“ „Po trebuhu ga črviči in nekaj slabo mu je, ne more z vama,“ se je oglasila mati iz hiše.

In sta šla. Počasi, pritaženo, previdno in neslišno sta prodirala proti kraju, kjer je imel Krpač uglednega divjega petelina. Bolj z usli kakor z glasom je Krpač ukazal, kje naj se ustavi. In sta čakala. Negibna, potrpežljiva, vsa v pričakovanju nečesa nedosegljivega, kar se je imelo danes spozniti.

Obrisli dreves in hribov okrog nji-

jih gledal; ravno s svojo resnostjo so izgledali strašanski šaljivci.

Še posebej pa me je zabaval način, kako je Pascal imenoval vse te otroke.

Namesto da bi jih klical po krstnih imenih, kakršna je pač navada, kot Evgen, Viktor ali Emil, jim je razdelil imena poklicev ali narodov.

Tako so bili podinspektor, Norvežanka, Posredovalec, Zavarovalka in Gospod duhovnik.

Podinspektor je bil najstarejši, Gospod duhovnik pa najmlajši.

Sicer pa je izgledalo, da so otroci navajeni teh imen in ko je Pascal dejal: „Podinspektor, pojdi

ALPHONSE ALLAIS:

FILOZOF

mi po štiri suje tobaka!“ se je Podinspektor leno dvignil in brez najmanjšega začudenja opravil svojo nalogo.

Ko sem se nekega dne sprehajal po obali, sem srečal prijatelja Pascala na obhodu, prekrižanih rok in s karabinko prek rame. Otožno je opazoval sonce, ki se je začelo potapljati v morje.

„Kaj ni krasen prizor, Pascal!“

„Čudovit. Človek se tukaj ne bi nikoli dolgočasil.“

„Bi bili pesnik?“

„Pri moji veri, da ne; preprost carinik sem, a to me nikakor ne ovira, da ne bi občudoval narave.“

Vrli Pascal! Na dolgo in široko sva se menila in na koncu sem tudi zvedel, odkod izvirajo čudni

nazivi, s katerimi obklada svoje mlade ribiške tovariše.

„Ko sem se poročil, je bila moja žena služkinja pri carinskem podinspektorju. Ravno ta me je vzpodbujal, naj jo vzamem za ženo. Prav dobro je vedel, kaj dela, capin, saj je čez pol leta žena rodila najinega prvorojenca, ki ga imenujem Podinspektor, kar je popolnoma prav. Naslednjega leta je žena dobila deklico, ki je bila tako podobna mlademu krepkemu Norvežanu, pri katerem je gospodinjala, da nisem niti za hip podvomil. Ta se imenuje Norvežanka. Potem se je zgodba vsako leto ponovila. Ne bi rekel, da je moja žena večja razuzdanka, kot so druge, pač pa je predobrega srca. Ženske takšnega značaja ne znajo reči ne. Skratka, imam sedem otrok in le zadnji je moj.“

„Tega pa imenujete Carinik, si mislim.“

„Ne, pravim mu Rogonosec, to je bolj ljubko.“

Bližala se je zima. Moral sem zapustiti Houlbec, še prej pa sem se prisrčno poslovil od prijatelja Pascala in od vseh drugih malih uradnikov. Poklonil sem jim tudi nekaj skromnih daril, ki so jim napravila ogromno veselje.

Naslednje leto sem spet nameraval preživeti poletje v Houlbeccu.

Še istega dne, ko sem prispel, sem srečal Norvežanko, ki je ravno nakupovala.

In kako ljubka je postala mala Norvežanka!

S svojimi ogromnimi morskozelenimi očmi in zlatimi lasmi je bila podobna plavalasim vilam iz skandinavskih pripovedk.

Spoznala me je in mi pritekla nasproti.

Poljubil sem jo:

„Dober dan, Norvežanka, kako si kaj?“

„Kar v redu, gospod, hvala lepa.“

„In očka?“

„Prav tako dobro, gospod, hvala.“

„In mamica, sestrica in bratci?“

„Vsi so v redu, gospod, hvala lepa. Rogonosec je imel pozimi ošpice, pa je sedaj že popolnoma zdrav, potem pa, prejšnji teden je mamica rodila malega mirovnega sodnika.“

Za dobro voljo

Otroci filozofirajo in ugotove, da se ženijo le sorodniki med seboj. Mali Mihec to potrži in dokazi: „Očka je vzel mamico, dedek babico in stric teto.“

„Mlada dekleka danes več niso tisto, kar so bila pred desetimi leti.“

„Prav imaš! Nekatera med njimi so se medtem za tri leta postarala.“

„Ali si videl materin obraz, ko sem rekel, da je videti tako mladostna kakor njena hči?“

„Ne, pač pa sem videl hčerin obraz ...“

„Zdi se mi, da Vera svojo zaroko še skriva.“

„Pa še kako! Celo njen izvoljenec še ničesar ne ve o tem.“

„No, Bine, kako je kaj v zakonu?“

„Od dne do dne postajam mlajši. Kakor v šolskih letih, kadim skrivaj.“

Zenska sedi z možem v operi.

„Sijajno koloraturo ima ta pevka,“ je ves navdušen dejal mož.

„Pazi raje na petje,“ ljubosumno zamomlja ženka.

„Vidite,“ razlaga gostilničar gostu, „pri nas ne potrebujemo barometra. Kadar zračni tlak pade, začne smrdeti v našem stranišču.“

Znan angleški sodnik je vprašal nekega dne svojega irskega soferja:

„Ce bi se zdajle prikazal hudič, koga od naju bi neki vzel?“

„Meni!“ je brez pomišljanja odgovoril Irec.

„Zakaj?“

„Ker mu vaša milost tako in tako ne uide!“

„Ali veš Tine, kaj si danes kosil?“

„Kaj ne bom vedel, srček! Jajčni narastek s kompotom! Saj je kuharska knjiga na mizi še odprta.“

„Zakaj hočeš, da bi ti dedek sam dajal zdravilo?“

„Veš, roka se mu trese, pa vedno najmanj pol žličke zlijel!“

„Ali ste vedeli, kako so se ljudje jokali, ko so me sinoči na odru v poslednjem dejanju umorili?“

„Seveda, ker so vedeli, da vas niso zares!“

„Ah, Bredka, prva ljubezen je vedno najlepša!“

„Da, Francelj, a tudi s teboj sem zelo srečna!“

Prav navdušil sem se za krepkega, brezdelnega financarja, ki se mi je zdel prava podoba carinskega urada; in to ne nadležnega varuha kopenskih meja, pač pa one dobre carine, ki zamišljeno postopa po strmih skalnatih obalah in obrežnih pečinah.

Ime mu je bilo Pascal; sicer pa bi se moral imenovati Baptiste (Krstnik), toliko pomirjujočega je prinašal v vsaki svoji kretnji.

Pravi užitek ga je bilo gledati, ko je z rokami na hrbtu lagodno odbrenkaval svoje tri ure strazarjenja; najraje se je zadrževal na pomolih, kjer so bile zasidrane za plovbo nesposobne barke in zapuščene jahte.

Takoj po končani službi se je Pascal znebil modrih hlač in policijske bluze ter si natknil platneno oblečilo z dolgim jopičem. Sonce in neusmišljene plohe so mu na obleki pustile tisti posebni odtenek, ki ga opazimo le na hrbtih ribičev, ki mečejo trnek. In Pascal je ribaril s trnkom kakor pokojni častitljivi gospod Zvezni knez.

Ni ga bilo moža, ki bi tako poznal dobre zakotne rečne koticke in ki bi tako razsodno nastavljal vabo z zemeljskimi črvi, kuhanimi ali surovimi raki brez klesč ali pa z vsakršno drugo izdajalsko hrano.

S temi stvarmi je bil zelo uslužen, prav tako je vedno rad pomagal začetnikom z nasveti. Zato sva prav hitro postala znanca. Ena stvar mi ni bila jasna pri njem: vsak dan je za sabo vodil nekakšen mali razred, tri dečke in dve deklici, ki pa so si bili vsi različni, tako po obrazih kot po starosti.

So bili to njegovi otroci? Ne, na njihovih licih pač človek ni zasledil ničesar skupnega. Tedaj so morali biti to njegovi mali sosedje.

Zelo skrbno je Pascal razporedil vseh pet otrok, najmlajšega poleg sebe, prvorojenca pa prav na drugi konec.

In ves ta otroški vrtec se je vrgel na ribarjenje kot možje, da sem se jim moral smejati, ko sem

Letovanje naših otrok na Jadranu

Tudi letos bo letovala ena skupina otrok iz Koroške na morju, in sicer v Savudriji od 18. julija do 8. avgusta t. l.

Starši, ki želijo poslati otroke na letovanje, naj vložijo pismo prošnje, iz katere mora biti razvidno: ime, poklic in naslov staršev, ime otroka in izjava, če je že bil na letovanju in kolikokrat. Tej prošnji je treba priložiti:

- zadnje šolsko spričevalo,
- priporočilo krajevne prosvetne ali zadržne organizacije,
- osebno izkaznico s sliko in
- režijski prispevek za dokazano socialno potrebne otroke šil.: 500.— [za ostale je treba plačati šil.: 1.000.—]

in vse skupaj poslati do najkasneje 30. junija 1970 na naslov: Počitniška kolonija, Gasometergasse 10, 9020 Celovec - Klagenfurt.

Voznjo do Ljubljane in nazaj plača vsak udeleženc sam.

Posebno opozarjamo, da posameznih dokumentov ne sprejemamo. Za prijavenega velja šele otrok, za katerega so bili hkrati oddani vsi dokumenti. Po 30. juniju ne sprejemamo več prijav.

Za vsakega otroka je treba poleg navedenih dokumentov oddati tudi **zdravniško spričevalo**, ki pa ne sme biti izstavljeno prej kot 10 dni pred odhodom skupine na letovanje. Iz zdravniškega spričevala mora biti razvidno, da je za otroka letovanje na morju priporočljivo. Šele ko prejmemo to spričevalo, velja otrok za dokončno prijavljenega.

Otroci uživajo na letovanju zdravstveno zaščito, ki obsega:

- primerno sanitarno oskrbo pod vodstvom zdravnika,
- prvo pomoč in zdravstveno nego za lažja obolenja,
- v težkih primerih takojšnji prevoz v najbližji zdravstveni zavod.

Otroci pri zavodu niso zdravstveno niti nezgodno zavarovani. Zato morajo starši v slučaju bolezni povrniti stroške bolnice sami, v kolikor jim jih ne nadoknadi zavarovalnica, pri kateri so zavarovani.

Za osebno izkaznico otroka velja le izkaznica (Personalausweis), ki jo izstavi okrajno glavarstvo, ali pa potni list. Za otroke z osebnimi izkaznicami je potrebna tudi izjava (v nemščini) očeta oz. zakonitega zastopnika, da se strinja s polovanjem otroka v inozemstvo.

Za letovanje pridejo v poštev le otroci v starosti od 9 do 14 let, pri čemer imajo prednost otroci, ki še niso bili na letovanju. Otroci, ki so bili že tri in večkrat na letovanju, bodo upoštevani samo v primeru, da bo še kakšno mesto prosto. Starši, katerih otroci bodo sprejeti na letovanje, bodo po končanem prijavnem roku in po predložitvi zdravniškega spričevala dobili pismo obvestilo in potrebna nadaljnja navodila.

Opozarjamo, da je število otrok, ki jih lahko sprejmemo, omejeno in da bodo otroci sprejeti po vrstnem redu prijav in po zdravstveni ter socialni potrebi.

RADIO PROGRAM

REGIONALNI PROGRAM

Poročila: 5.00, 6.30, 8.00, 10.00, 13.00, 17.00, 19.00, 20.00, 22.00.

Dnevne oddaje (razen ob nedeljah in praznikih): 5.30 Kmetijska oddaja, 5.40 Jutranja opažanja, 5.45 Pisane jutranje melodije, 6.00 Jutranja gimnastika, 6.45 Deželni razgled, 7.00 Glasbeni mozaik, 7.45 Lokalna poročila, 8.05 Zvenec jutranji pozdrav, 8.15 Obzornik za ženo, 9.00 Šolska oddaja, 10.05 Šolska oddaja, 11.30 Oddaja za podeželje, 11.40 Nasveti za vas, 11.45 Za avtomobiliste, 13.05 Deželni razgled, 13.30 Glasba po kosilu, 14.00 Za ženo, 14.15 Slovenska oddaja, 15.30 Otroška ura, 16.00 Venček melodij, 18.15 Odmev časa, 18.45 Šport, 18.55 Lahko noč otrokom, 19.05 Pregled sporeda, 19.05 Zabeležite si, 19.35 Melodija in ritem, 22.10 Šport iz vsega sveta.

Sobota, 13. 6.: 5.05 Pihalna godba za začetek dneva — 7.55 Naš hišni vrt — 10.05 Šolska oddaja — 11.00 Naša lepa domovina — 13.50 Za zbiralce znamk — 14.20 Kjer prepevajo, tam ostanemo — 15.30 Po željah — 17.10 Pester sobotni popoldan — 18.00 Za delovno ženo — 18.40 Umetnostna in kulturna kritika — 20.10 Zveneča knjiga gostov — 22.30 Plesna glasba po naročilu.

Nedelja, 14. 6.: 6.30 Poročila — 7.35 Za staro in mlado — 8.00 Poročila — 8.05 Kmetijska oddaja — 8.15 Kaj je novega — 9.00 Veliki zabavni koncert — 10.30 Radijska pripovedka — 11.00 Dopoldanski koncert — 12.05 Za avtomobiliste — 13.00 Poročila — 13.45 Iz domovine — 14.30 Po željah — 16.30 To je moj Dunaj — 17.00 Poročila — 17.05 Plesna glasba — 18.30 Koroški portret — 18.45 Pridite in zapojte — 19.00 Nedeljski šport — 20.00 Poročila — 20.10 Nogometno svetovno prvenstvo — 21.00 Operetne melodije — 22.00 Poročila.

Ponedeljek, 15. 6.: 5.05 Godba na pihala — 5.33 Ljudske viže — 9.00 Šolska oddaja — 10.05 Nadarjenost in poklici — 10.15 Veliki avstrijski pesniki in njihova dela — 11.00 Vesele ljudje viže — 14.30 Knjižni kotiček — 14.45 Iz deželnega prosvetnega sporeda — 15.00 Štajersko glasbeno življenje — 17.10 Zabavna oddaja — 18.00 Oddaja kmetijske zbornice — 18.45 Note in beležke — 20.10 Radijska igra — 21.30 Robert Stolz dirigira.

Torek, 16. 6.: 5.05 Godba na pihala — 5.33 Ljudske viže — 9.00 Francija pripoveduje — 9.30 Vesele note — 10.05 Šolska oddaja — 10.35 Človek v skupnosti — 11.00 Veseli godci — 14.45 Vsakdanja satira — 15.00 Ljudska glasba iz štajerske — 16.45 Otroška tela-

POJASNILNO

V zvezi z udeležbo na zboru aktivistov OF v Dolenj. Toplicah minulo nedeljo Zveza koroških partizanov sporoča, da je morala odhod naročenega avtobusa v zadnjem trenutku iz prometno-tehničnih vzrokov preložiti za pol ure. O tej spremembi so bili prijavljeni udeleženci še pravočasno obveščeni.

Odbor

viže — 9.00 Šolska oddaja — 9.30 Slavni solisti igrajo Beethovne klavirske sonate — 10.05 Tračnice in cesta — 10.15 Obdobja nemške književnosti — 11.00 Pesem in glasba iz Tirolske — 14.30 Nove knjige koroških založb — 14.45 Štajerska književnost — 15.00 Zbaravska glasba — 16.15 Žena v kmetijstvu — 16.45 Zapojava o velikih in malih živalih — 17.10 Glasba za konec tedna — 18.00 Oddaja delavske zbornice — 19.15 Zabavno o umetnikih — 20.10 Kadar grem na lov — 21.10 S sekuro skozi časopisni gozd — 22.25 Pogled k sosedu: Madžarska.

Slovenske oddaje

Sobota, 13. 6.: 9.00 Od pesmi do pesmi, od srca do srca — 14.00 Mi smo se skupaj zbrali.

Nedelja, 14. 6.: 7.00 Duhovni nagovor — 5 pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

Ponedeljek, 15. 6.: 13.45 Informacije — Za našo vas.

Torek, 16. 6.: 13.45 Informacije — Domače pesmi in napevi — športni mozaik.

Sreda, 17. 6.: 13.45 Informacije — Žena, družina, dom.

Četrtek, 18. 6.: 13.45 Informacije — Vesti za kmetijstvo — Iz kulturnega življenja koroških Slovencev.

Petek, 19. 6.: 13.45 Informacije — Koroški zbori — Cerkev in svet.

RADIO LJUBLJANA

Poročila: 4.30, 5.00, 7.00, 8.00, 9.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 17.00, 18.00, 22.00, 23.00, 24.00.

Dnevne oddaje (razen ob nedeljah in praznikih): 4.45 Informativna oddaja, 5.30 Danes za vas, 6.00 Jutranja kronika, 7.25 Pregled sporeda, 10.00 Danes dopoldne, 10.15 Pri vas doma, 12.30 Kmetijski nasveti, 13.15 Obvestila in zabavna glasba, 13.30 Priporočajo vam, 15.00 Dogodki in odmevi, 15.30 Glasbeni intermezzo, 16.00 Vsak dan za vas, 19.00 Lahko noč otroci, 19.10 Obvestila, 19.30 Radijski dnevnik, 23.05 Literarni nokturno.

Sobota, 13. 6.: 8.04 Glasbena matineja — 9.05 Radijska šola — 9.35 Orkester Andre Kostelanetz — 12.10 Slovenski samospeli — 12.40 Veseli zvoki z ansambлом Zadovoljni Kranjci — 14.05 Glasbena pravljica — 14.25 Vrtiljak z domačimi melodijami — 15.40 Tenorist Hans Hopf poje monologe iz Wagnerjevih oper — 17.05 Gramo v kino — 17.45 Jezikovni pregovori — 18.15 Dobimo se ob isti uri — 18.45 S knjižnega trga — 19.15 Ansambel Rudija Bardorferja — 20.00 Zabavna radijska igra — 20.30 Vadri zvoki — 21.15 Iz zabavnih prireditev — 22.15 Oddaja za naše izseljence — 23.05 S pesmijo in plesom v novi teden.

Nedelja, 14. 6.: 4.30 Dobro jutro — 6.00 Jutranja kronika — 7.30 Za kmetijske proizvajalce — 8.05 Radijska igra za otroke — 8.35 Orkestralne skladbe za mladino — 9.05 Koncert iz naših krajev — 10.05 Še pomnite, tovariši — 10.25 Pesmi borbe in dela — 10.35 Voščila — 13.30 Nedeljska reportaža — 13.50 Z novimi ansambli domačih napevov — 14.05 Prijubljene melodije — 14.30 Humoreska tedna — 15.05 Iz opernega sveta — 16.00 Zabavna radijska igra — 16.31 Melodije in ritmi — 17.05 Nedeljsko športno popoldne — 19.15 Glasbene razglednice — 20.00 Zabavna glasbena oddaja — 22.20 Igramo za ples — 23.15 Jazz za vse.

Ponedeljek, 15. 6.: 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Za mlade radovedneže — 9.25 Orkester Bert Kempfert — 9.45 Počitniški pozdravi — 12.10 Med orkestralnimi slikami — 12.40 Koncert pihalnih orkestrrov — 14.10 Operetne melodije — 14.35 Voščila — 15.40 Koncertni orkester Boston Pops — 17.10 Glasbeno popoldne — 18.45 Naš podlistek — 19.15 Ansambel Fantje treh dolin — 20.00 Massenot: Manon, opera — 22.15 Za ljubitelje jazz — 23.15 Popevke iz studia Zagreb — 23.40 Za ples.

Torek, 16. 6.: 8.10 Opera matineja — 9.05 Počitniško potovanje — 9.25 Narodne pesmi v priredbah Franceta Marolta — 9.45 Češka pihalna godba — 12.10 Igra pianistka Dubravka Tomšič-Srebotnjakova — 12.40 Koncertni orkester Robert Hanell — 14.05 Instrumentalne skladbe za mladino — 14.25 Mladinska oddaja — 14.40 Lepe melodije — 15.40 Arije iz Mozartove opere „Don Juan“ — 17.10 Koncert Simfoničnega orkestra RTV Ljubljana — 18.15 V torek nasvidenje — 19.15 Ansambel Lojzeta Slaka — 20.00 Prodajalna melodij — 20.30 Od premiere do premiere —

TISKARNA

založniške in tiskarske družbe z o. j. Drava išče

VAJENCA

ki se želi izučiti za črkostavca

Pogoji za sprejem: znanje obeh deželnih jezikov ter dovršena glavna šola ali nižja gimnazija.

Interesenti se lahko oglasijo na: Drau-Drukerei, 9170 Ferlach, Dollichgasse 4 — tel. 250 in 232 oz. osebno v podjetju v Podljubelju 41, kjer je možen tudi ogled delovnega mesta, ali pa na uredništvo Slovenskega vestnika, Celovec, Gasometergasse 10.

21.30 Koncert lahke glasbe — 22.15 Jugoslovanska glasba — 23.15 Popevke iz studia Beograd — 23.40 Bossa nova.

Sreda, 17. 6.: 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Pisan svet pravljic in zgodb — 9.25 Korni grupa, ansambel Delila in Bele vrane — 9.45 Skladatelj mladini — 12.10 Iz slovenske operne literature — 12.40 Od vasi do vasi — 14.10 Iz Münchenskim koncertnim orkestrom — 14.35 Voščila — 15.40 Tenorist Dušan Pertot — 17.10 Mladina sebi in vam — 18.15 Iz zakladnice orkestralne glasbe — 18.45 Kulturni globus — 19.15 Glasbene razglednice — 20.00 Koncert Simfoničnega orkestra RTV Ljubljana — 21.25 Melodije za prijeten večer — 22.15 S festivalov jazz — 23.15 Zabavni zvoki iz studia Ljubljana, Beograd in Zagreb.

Četrtek, 18. 6.: 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Počitniško potovanje — 9.25 Pihalni ansambel bratov Avenik in ansambel Mihe Dovžana — 9.45 Filmske melodije — 12.10 Festivalni komorni orkester iz Batha — 12.40 Lahka glasba — 14.10 Pesem iz mladih dni, posnetki z revije slovenskih otroških in mladinskih zborov v Zagorju — 15.40 Zborovske skladbe sodobnih slovenskih skladateljev: Blaž Arnič — 17.10 Koncert naših opernih pevcev — 18.15 Rad imam glasbo — 18.45 Zabavni zbori — 19.15 Ansambel Mojmirja Sepeta — 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov — 21.00 Vabimo vas na bralno vajo — 22.15 Iz domače simfonične literature — 23.00 V gosteh pri ljubih radijskih postajah — 23.30 Godala v noči.

Petek, 19. 6.: 8.10 Opera matineja — 9.05 Pionirski tednik — 9.35 Japonska in umetna pesem — 12.10 Prizori iz opere „Cavalleria rusticana“ — 12.40 Čez polja in potoke — 14.10 Valčki Johanna Straussa — 14.35 Voščila — 15.30 Napotki za turiste — 17.10 Človek in zdravje — 17.20 Koncert po željah poslušalcev — 18.15 Dobimo se ob isti uri — 18.50 Ogledalo našega časa — 19.15 Ansambel Henčka Burkata — 20.00 Paje zbor RTV Zagreb — 20.30 „Top-pops“ — 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih — 22.15 Besede in zvoki iz logov domačih — 23.15 Jazz pred polnočjo.

Wir suchen 1 oder 2 tüchtige, frohmütige Zimmermädchen (wenn möglich mit Nähenkenntnissen) sowie Köchin oder Hilfsköchin, die evtl. später selbständig arbeiten möchte. Schöne Einzelzimmer mit fließendem Kalt- und Warmwasser. Hoher Lohn sowie großzügig geregelte Freizeit. 4 Wochen bezahlter Urlaub. Offerten mit Lohnansprüchen erbeten an: Herr Direktor Bach, Schloß Kefikon, CH 8546 Kefikon-Islikon (Schweiz).

Tel. 054 — 9 42 25.

TELEVISION

JUGOSLAVIJA

Sobota, 13. 6.: 15.50 Konjske dirke — 17.45 Obzornik — 17.50 Po domače — 18.15 Mozaik — 18.20 Mladinska igra — 19.20 Sprehod skozi čas — 20.00 Dnevnik — 21.40 Skrivnosti morja — 22.05 Močnejše od življenja, poljski film — 23.05 Kažipot — 23.25 Poročila — 23.30 Evropsko prvenstvo v rokoborbi.

Nedelja, 14. 6.: 9.00 Madžarski pregled — 9.30 Po domače — 10.00 Kmetijska oddaja — 10.45 Mozaik — 10.50 Otroška matineja — 15.00 Avtomobilski dirke — 16.15 Zenske na zahod, ameriški film — 18.50 Svetovno nogometno prvenstvo — 20.45 Dnevnik — 21.20 Humoristična oddaja — 22.00 Videofon — 22.15 Športni pregled — 22.50 Dnevnik — 23.10 Evropsko prvenstvo v rokoborbi.

Ponedeljek, 15. 6.: 15.00 Svetovno nogometno prvenstvo — 17.15 Madžarski pregled — 17.50 Lutkovna oddaja — 18.15 Obzornik — 18.30 Znanost in mi — 19.00 Mozaik — 19.05 Zabavna glasbena oddaja — 20.00 Dnevnik — 20.35 Evgene Ionesco: Učna ura, drama — 21.30 Razgledi po filmskem svetu.

Torek, 16. 6.: 17.35 Cemu še plice — 18.00 Risanka — 18.15 Obzornik — 18.30 Torkov večer starih ljudskih pesmi — 19.00 Mozaik — 19.05 Telesna rekreacija — 19.25 Žive pobude — 19.30 Nepozabno poltje mladih raziskovalcev — 20.00 Dnevnik — 20.35 Montparnasse 19, francoski film — 22.40 Poročila.

Sreda, 17. 6.: 17.15 Madžarski pregled — 17.50 Veliki in majhni, oddaja za otroke — 18.30 Obzornik — 18.35 Športna oddaja — 19.00 Mozaik — 19.05 Prvi koraki — 19.20 Neretva, reportaža — 20.00 Dnevnik — 20.35 Teh naših petdeset let — 22.45 Poročila — 22.50 Svetovno nogometno prvenstvo.

Četrtek, 18. 6.: 14.30 Svetovno nogometno prvenstvo — 17.45 Veseli tobogan — 18.15 Obzornik — 18.30 Dogodivščine Huckleberryja Finna — 19.00 Mozaik — 19.05 Enkrat v tednu — 19.20 Posnetki iz Brašova — 20.00 Dnevnik — 20.35 A. Marodič: Direktor — 21.25 Večer z Miškom Kranjcem — 22.00 Mannix, serijski film — 22.50 Poročila.

Petek, 19. 6.: 16.45 Madžarski pregled — 17.50 Sebastijan in odrasli — 18.15 Obzornik — 18.30 Zabavna glasbena oddaja — 19.00 Mozaik — 19.05 Svet na zaslonski — 20.00 Dnevnik — 20.35 Življenje za Ruth, angleški film — nato quiz „Malo jaz, malo ti“ in poročila.

AVSTRIJA

1. PROGRAM

Sobota, 13. 6.: 16.15 Daktari — 17.05 Beat-Club — 17.35 Za družino — 18.00 Tedenski obzornik — 18.25 Kultura aktualno — 18.50 Dober večer v soboto želi Heinz Conrads — 19.30 Čas v sliki in tedenski komentar — 20.06 Šport — 20.15 Bilanca sezone — 21.30 Šport — 22.00 Čas v sliki — 22.15 Aktualno sonce — 22.20 Ženska brez vesti, kriminalni film.

Nedelja, 14. 6.: 16.00 Za otroke — 16.25 Za mladino — 16.50 Popravilo — 16.55 Brez nagobčnika — 17.50 Iz moje knjižnice — 18.20 Glasbeni koledar: Junij — 18.50 Nogometno svetovno prvenstvo — 19.45 Čas v sliki — 19.55 Nogometno svetovno prvenstvo — 20.50 „Don Juan“ — 22.35 Čas v sliki in vprašanje tedna — 23.00 Nogometno svetovno prvenstvo.

Ponedeljek, 15. 6.: 16.30 Nogometno svetovno prvenstvo — 18.00 Orientacija — 18.25 Podoba Avstrije — 18.50 Zaljubljen v čarovnico — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 FBI: Izgnanilci — 21.00 Telešport — 22.00 Čas v sliki — 22.15 Politični portret: Dr. Felix Hurdes.

Torek, 16. 6.: 18.00 Angleščina — 18.25 Kultura aktualno — 18.50 Sodnik na Divjem zapadu — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Vaš nastop, prosim — 21.05 Nora točka, filmska komedija — 22.45 Čas v sliki.

Sreda, 17. 6.: 10.00 Šolska oddaja — 10.30 Finska — 11.00 Ženska brez vesti — 12.45 Telešport — 16.30 Za otroke — 17.05 Kdo rakodelci z nami? — 17.30 Peter se pelje na deželo — 18.00 Francoščina — 18.25 Podoba Avstrije — 18.50 Ljubi stric Bill — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Obzorja — 21.00 Dve enoderjanki — 22.10 Čas v sliki — 22.25 Otto Schenk bere paradistične stvari — 22.50 Nogometno svetovno prvenstvo.

Četrtek, 18. 6.: 10.00 Kaj morem postati — 10.30 Na

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič; odgovorni urednik: Andrej Kokot; uredništvo in uprava: 9021 Klagenfurt - Celovec, Gasometergasse 10, tel. 85-6-24. — Tiska: Založnika in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje.